In hoc libello
continentur

Resolutionem dubiorum circa
celebrationem missarum occurrentium

Compendium [illegible] de modo
confitendi

[illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible]brandum

[illegible] [illegible]

Casus papales [illegible]
[illegible]

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

M Th u Sch 310 (Ink.)

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Reſolutoriũ dubiorũ.

Venundãtur pa=
riſius a Johanne
Lamberto: reſidenti in vico Brunello. ſub
imagine diui Claudij.

[1513]

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Reſolutorium du-
biorum circa celebrationē miſſarum occur-
rentium per venerabilem patrem dominū
Johannē de lapide doctorem theologū pa-
riſienſem: ordinis Cartuſienſis: ex ſacrorū
canonū probatorumqꝫ doctorū ſententijs
diligenter collectiuum.

¶ Summa dubiorum in hoc opere reſolu-
torum. clxvi.

M. Th. u. Sch. 370
VD16
(Ink.)
LANDES- UND STADT-BIBLIOTHEK DUESSELDORF

Subſequentis operis in quo dubia circa miſſarum celebratione̅ occurrentia pertractantur diſtinctio: cū ſummaria in ſingulis ꝑtibꝰ contētorū expoſitiōe.

1 Premittit intentionem collatoris cum materia tractāda: tractandorum numero diſtinctione et ordine.

2 Miniſtrū ſiue perſonam ad celebrandum ydoneam.

3 Locū celebrandi cōuenientē.

4 Tēpꝰ congruū quo celebrari dꝫ.

Cap. 5. Eſt de dubijs occurrentibus circa Materialia exteriora que ad ornatum vel congruentiam celebrationis requiruntur.

6 Ceromonias cōſuetas ꝛ obſeruādas in miſſa ꝛ circa eam: tā in agēdis q̄ꝫ in dicendis.

7 Materiam conſecrandū aptā panem ſcilicet vinum.

8 Conſecratiōis iſtius ſacramēti debitā formā.

9 De intentiōe ac ratione eorum q̄ in miſſa dr̄.

10 De ratione et ſignificatione eorū que in miſſa et circa eam aguntur cum breui epilogo ꝛ cōcluſione huius operis.

Capitulū primum

duos articulos habet. 1

Primꝰ articulꝰ Premittit collectoris intētionem materiam qꝫ retractādam annotat,

ſecūdus Per reſolutionē dubij exponit tractandorum numerum diſtinctionē atq ordinem.

Capitulū ſecundū.

quin q includit articulos.

Arti. 1. Reſoluit. vi. dubia circa miniſtrū celebraturū rōne ordis ꝛ officij ſui executionis occurrētia

dubiū. 1. Quis ſit miniſter ad celebrandū idoneus quātum ad perſone conditionem.

2 De eo qui credit ſe in ſacerdotem rite eſſe ordinatum ꝛ tamē nō eſt ſic ordinatus.

3 De eo qui poſt miſſam inceptā habet cōſcientiā ꝙ non ſit rite ordinatus.

4 De heretico ſciſmatico degradato ꝛc. an ſcꝫ talis poſſit ꝯficere hoc ſacꝫm ꝛ ordīate celebrare

dubiū. 5. De eo qui poſt miſſam inceptā recordaꝫ vel ꝑcipit ſe eſſe excōicatum de quo priꝰ nō habuit memoriam aut neſciuit.

6 De eo qui poſt miſſam inceptā habet remorſum de irregularitate.

Arti. 2. Reſoluit ſex dubia que incidūt circa diſpoſitionē corporis ipſius miniſtri.

1 De ſacerdote muto vel priuato loquela.

2 De eo qui hꝫ aliquē aliū corporis defectum.

dubiū. 3. De ſacerdote leproſo.

4 De patiente morbum caducum.

5 De eo qui patitur fluxum ſanguinis vł ſemis

6 De polluto pollutione nocturna.

Arti. 3. Reſoluit decē dubia emergētia circa habitudinē mētis ipſius miniſtri celebraturi q̄tū ad intētionē viſum rōnis culpā ꝛ gratiam.

1 An requiratur intentio miniſtri.

2 Quid celebraturus intendere debeat.

3 Qualis debeat eē intētio an. ſ. actualis req̄rat

4 De ſacerdote furioſo lunatico vel alia ex cauſa vſu rationis priuato.
dubiū.5. De ſacerdote demoniaco.
6 De eo qui eſt in peccato mortali.
7 De certitudie reqſita q̄ nō ſit ī pctō mortali
8 De eo q̄ ſe exiſtimat eē ī pctō mortali lȝ nō ſit
9 De eo q̄ poſtq̄ miſſam īcepit vł p̄paratus ē recordaꝛ pctī mortalis de quo nō eſt cōfeſſus.
10 De ꝑpetrante pctm̄ luxurie ⁊ ſtatim poſt hoc penitente ac confitente.
Arti.4. Reſoluit ſeptē dubia q̄ oriunꝛ circa ieiuniuȝ ſobrietatem in ſomnū miniſtri.
1 De ieiunio ad miniſtrū celebraturū reqſite.
2 De recordāte poſt miſſaȝ īceptā ſe ieiuniū ſol(uiſſe.
3 De eo q̄ trāſglutiuit reliqs poſt comeſtionem in ore relictas.
dubi.4. De eo q̄ gargarizādo vł os lauādo parꝫ aque aut vini tranſglutiuit
5 De eo q̄ cibū vel potum tarda hora ſumptum nondum digeſſit.
6 De eo qui vomitū patitur vel paſſus eſt.
7 De eo q̄ per totam noctam nō dormiuit.
Arti.3. Reſoluit. v. dubia circa celebrationis abſtinētiā eiuſdē frequētis occurrētia
1 De omnimodo celebrationis abſtinētia.
2 De celebrationis frequentia.
3 De celebratione quotidiana.
dubi.4. De eo q̄ ad celebrationē bene diſpoſitus eſt et tn̄ abſtinet ꝓpter ſacramenti reuerentiam.
De celebratione vno die pluries fienda.

Ca.iii.duoſhȝ arti.

Arti.1. Reſoluit quinqȝ dubia circa locū celebrandi cōmunionē videlicet ecclīam incidentia.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

1 Quis ſit loc⁹ cōis ðbit⁹ ⁊ ꝯuēiēs ad celebrādū
dub.2. An licite poſſit quis extra eccleſiā celebrare.
3 Quid agendum ſi in aliqua regione nō inueniatur eccleſia conſecrata.
4 An in mari aut fluminib⁹ liceat celebrare
5 An ī omni loco ꝯſecrato licite poſſit celebrari
Arti.2. Reſoluit ſeptē dubia que circa locū propriū ſcilicet altare occurrere poſſunt.
1 An licite celebrari poſſit ſup aliq̄ alio q̄ altari
2 De qualitate altaris.
3 De operimentis et ornatu altaris.
dub.4. An ſup quolʒ altari ꝯſecrato liceat celebrare
5 ð altaris portatꝫ ⁊ ad celebrādū apti q̄titate
6 De omiſſione alicuius ſupradictorum.

C.iiii.ii.ar.cōphē.

Ar.1. Reſoluit quattuor dubia occurrētia circa tēpus celebrādi commune videlicet diem.
1 An indifferēter in nocte ⁊ die liceat celebrare
2 An in aliqua nocte q̄s licite poſſit celebrare.
du.3. An liceat ante initium diei celebrare
4 De celebrāte q̄ credit diē īcepiſſe ⁊ tū nōdū incipit.
Ar.3. Reſoluit tria dubia q̄ ſe offerunt circa tempus celebrandi proprium ſcilicet horam.
1 Qua hora diei celebrare liceat.
du.2. A quo tēpore accipiendum ſit principiū diei
3 De nō obſeruante temp⁹ celebrandi debitum

Ca.v.iii.hʒ articu.

Ar.1 Reſoluit quinqʒ dubia que circa veſtes ⁊ indumenta ſacerdotalia inſurgunt.
1 An celebraturus ſpecialibus debeat īdui veſtibus ⁊ indumentis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

2 Que et quot ſint huiuſmodi indumenta.
dubi.3. De benedictione talium.
4 De celebrāte abſq; veſtib⁹ ⁊ īdumētis bn̄dictꝫ
5 De mūditia talium veſtium et indumentorum ceterorūmq; correquiſitorum
Ar.2. Reſoluit quattuor dubia que circa vaſa ad celebrandum opportuna occurrit
dubi.1. An ad celebrandum ſpecialia requirātur vaſa qua et quot ſunt huiuſmodi vaſa.
2 De materia talium vaſorum.
3 De conſecratione talium.
Ar.3. Reſoluit octo dubia circa circūſtantias ⁊ alia exteriora occurrentia.
1 De neceſſitate libri miſſalis.
2 De exigentia ignis ſiue luminis candele.
3 De opportunitate miniſtrantis ipſi celebrāti
dub.4. De cōditione et qualitate miniſtrantis.
5 Quid ſi miniſtrās recedat de alteri dimittendo celebrantem ſolum ⁊ poſtea reuertatur
6 Quid ſi poſtea non reuertatur.
7 Quid de ſacerdote recluſo vel heremita et ſolitario celebraturo.
8 Qd ſi qs amittat aliqd d ſupradictis acqſitis.

C.vii.iii.in ſe clau.ar.

Ar.1 Reſoluit decem dubia que oriuntur circa agēda et dicenda ante miſſam.
1 An aliquid ſpecialiter an̄ miſſam agendū ſit
2 De debita ⁊ ſufficiēti preparatiōe ad celebrādū
3 Qualiter et in quibus celebraturus ſe debeat probare ⁊ examinare.
4 Quāta reqrat diligētia ad pdictaꝫ examinatōem
5 De certitudine ſufficientis diligentie.

dubiū 6 In quo cōſiſtat ſufficiēs cōſcientie purgatio.
7 Quid ſi cecebraturꝰ nō poſſit hēre cōfeſſorem
8 De ornatu conſcientie celebraturi.
9 An requiratur ꝑ ſolutio horaꝝ canonicarum ante celebrationem.
10 An preter ſupradicta ſit aliqua alia añ miſſaꝫ dicenda vel agenda.
articu.2 Reſoluit.xiiij.dubia circa dicenda ⁊ agenda in miſſa modūqꝫ dicēdi atqꝫ agēdi incidētia.
1 Que ſint in miſſa dicenda et agenda ⁊ quō.
2 Non aliquid in miſſa dici debeat quod in miſſali non continetur.
3 An verba canonis ſecrete dici debeant.
4 An cetera altar intelligibili voce dici debeāt.
5 An in mēorijs debeat aliquoꝝ fieri noīatio.
6 An ante celebrationē poſſit haberi memoria aliquorum nominatim.
dubiū 7 An requiratur attentio celebrantis circa dicenda et agenda.
8 An deuotio in celebrante requiratur.
9 An celebrās debeat ſtare capite diſcoopto.
10 De q̄ debeat fieri ablutio pꝰ ſūptionē ſāguīs
11 An ſacerdos a miſſa īcepta poſſit deſiſtere.
12 Quid ſi ſacerdos miſſa incepta moriatur vel infirmitatem incidat.
dubi.13 Quid ſi celebrāti ſanguis ꝑ nares erūpe īcipiat.
14 de ſacdote omittēde aliq̄d vꝉ aliq̄ d ſuꝑioribꝰ
arti.iij. Reſoluit.iiij.dubia q̄ occurrūt circa dicenda agenda et cauenda poſt miſſam.
1 An aliqua ſpecialiter ſint dicenda poſt miſſe celebrationem.
dubiū 2 An aliqua ſint ſpecialiter agēda poſt miſſam
3 Que ſint poſt celebrationem cauenda.

4 An ſtatim poſt miſſe celebrationem liceat cō medere vel bibere.

Ca. v. ſex cōtinet ar.

articu. i. Reſoluit ſexta dubia circa panem conſecrandum occurrentia.

1 Quis et qualis debeat eē panis cōſecrandus.

2 Quid ſi ſacerdos percipiat panē non eſſe triticeum vel indebite confectū.

dubiū. 3. Quid ſi panis appoſitꝰ ꝑcipiat eē corruptus.

4 Qd ſi panis non fuerit appoſitꝰ vel ablatꝰ ⁊c̄.

5 Quid ſi panis ſit diſpoſitus ad corruptionem

6 An in aliquo caſu ſacerdos poſſit dicere miſſam ⁊ non conſecrare.

arti. 2. Reſoluit viij. dubia que incidūt circa panem conſecratum ante ſumptionem.

1 An ſacerdos panē cōſecrans teneat ſumere.

2 An in tali caſu teneat ſemꝑ totū ſumere.

3 Quid agendum de particulis ab hoſtia conſecrata reſolutis.

4 Quid agēdum ſi hoſtia vel pars eius ceciderit in calicem de manu celebrantis.

dubiū. 5 Quid ſi ceciderit hoſtia vel pars eius ſuꝑ terram aut lapidem vel aliud huiuſmodi.

6 Quid ſi ſacerdos tangit hoſtiam cū naſo barbamento aut veſte.

7 Quid ſi hoſtia conſecrata aliquo caſu fuerit amota de altari et miſſa.

8 Quid ſi corpꝰ chriſti appareat ſub ſpecie carnis vel pueri.

articu. 3. Reſoluit. vij. dubia circa corpus chriſti poſt ſumptionem occurrentia.

1 Quid ſi in ſumptiōe ſanguis remaneat pars hoſtie in fundo calicis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

2 Quid ſi poſt ſumptionē ſanguinis reperian-
tur particule de hoſtia reſolute.
3 Quid ſit poſt ſumptionē ſanguinis reperiat
ſuper altari hoſtia aliqua integra.
dub.4 Quid agendū ſi celebrās ſtatim poſt ſumptio
nem corporis criſti patiatur vomitum.
5 Quid ſi quis poſt ſumptionē ſtatim emittat
per ſeceſſum.
6 Quid ſit hoſtia conſecrata et reſeruata inue-
niatur putrefacta aut corrupta.
7 Quid ſi hoſtia ꝯſecrata comeſta fuerit a mure
vel alio animali bruto.
Ar.4. Reſoluit quattuordecim dubia que ſe ingerūt
circa vinum priuſq̄ conſecretur.
1 Quod et quale debeat eſſe vinum conſecrādū
2 Quid ſi loco vini alius liquor poſitus fuerit
in calicem.
3 Quid ſi impoſitum fuerit vinum corruptum.
4 q̄d ſi ex negligētia nichil ī calicē poſitū fuerit
5 Quid ſi vinum calici poſitū ſit diſpoſitum ad
corruptionem.
6 An in muſto poſſit confici hoc ſacramentum.
du.7. An vue ītegre ꝑmiſceri poſſint vino ꝯſecrādo
8 An confici poſſit hoc ſacramentum in nectare
vel vino condito.
9 An poſſit ꝯfici ī vino puro ſine ꝑmixtiōe aq̄
10 Que: ⁊ qualis debeat eſſe aqua vino ꝑmiſcēda
11 De quantitate aque permiſcende.
12 An ſufficiat ꝙ aqua vino ꝑmiſceat in dolio.
31 An liceat celebranti nō conſecrare vinū facta
prius conſecratione panis.
14 Quid ſi vinū dum cōſecrari d; deprehendatur
congelatum.

1 Quid ſi celebrans poſt cōſecrationem percipiat aquam non fuiſſe vino admixtam.

2 An celebrans teneatur ſemper ſumere vinum conſecratum ſiue ſanguinem chriſti.

3 Quid ſi ſacerdos aliquis non poſſit ſumere vinum et ita neqꝫ ſanguinem.

4 Quid ſi tamen ſumi debet ſanguis ſpecies vini ſit congelata

dubi.5. Quid ſi aranea muſca vel aliud huiuſmodi ceciderit in ſanguinem

6 Quid ſi ante ſumptionem celebrans percipiat venenum eſſe immiſſum.

7 Quid ſi ſanguis in parte fuerit effuſus aut de calice ſtīlauerit.

8 Quid ſi ſanguis ex toto fuerit effuſus

arti.6. Reſoluit ſex dubia que circa ſanguinem poſt eius ſumptionem occurrunt.

1 Quid ſi ſacerdos poſt ſumptionem ſanguinis percipiat aliquam guttam adherere calici.

2 Quid ſi huiuſmodi guttam percipiat adherere caſule manipulo vel alteri huiuſmodi.

3 De ablutione digitorum facienda ſup̄ calicem poſt ſanguinis ſumptionem.

dub.4. De eo qui poſt ſumptionem corporis vel ſanguinis xp̄i vrgetur ſputo vel tuſſi vel ſcreatione

5 De patiente vomitū poſt ſanguinis ſumptiōeꝫ vel mittente per ceceſſum.

6 Quid ſi ſacerdos pꝰ ſūptiōeꝫ ſāguinis dep̄hēdat venenū aut aīal venenoſum fuiſſe in calice.

Ca.viii.ii.cōplec.ar.

Arti.1. Reſoluit.16.dubia circa formam conſecrationis panis emergentia.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

1 Que ſit ſufficiēs ⁊ debita forā ꝯſecratōīs paīs
2 An hec cōiunctio eīm ſit de ſubſtātia forme.
dubiū.3. An ſacerdos ꝓferēs ſolū verba cōſecrationis ſuper panem aptum conſecret illum.
4 An ꝑ illa vba ī aliō idioma mutata fiat ꝯſecra(tio.
5 An ſacerdos addēdo aliqua alia ver= ba ad predictā formā conſecret.
6 An diminuēs vel ſubſtrahēs aliq̄d de predi= cta forma conſecret.
7 An icōgrue ꝓferēs vba cōſecratiōis ꝯſecret.
8 An faciēs trāſpoſitionē verboꝝ conſecret.
9 An faciēs infuallū ī ꝓlatione vboꝝ ꝯſecret.
10 Quid ſi celebrās nō recolat ſe dixiſſe verba cō ſecrationis aut aliqua alia q̄ dici debēt.
11 An ſacdos ꝑ aliā foraz poſit⁹ ſecrete panē ab
dubi.2. An poſſit ꝯſecrare oēz pa= (ſentē pt ꝯſecrare nē pñte in quacū qꝫ quantitate fuerit.
13 An ſacerdos cōſecrationis ꝓferēdo conſecret omnem panē ſup altari exiſtentem.
14 An pluribus hoſtijs appoſitis ⁊ ſacerdote in tētionē ſuā in ꝓlatione vboꝝ ſolū ad illā diri gēte quā manu tenet oēs conſecrant.
15 Quid ſi ſacerdos intēdat cōſecrare ſolū cētū hoſtias ⁊ appoſite ſit plꝰes vel pautiores.
16 Quid ſi appoſite ſint multe hoſtie ⁊ ſacerdos intēdat ſolū aliquas illarū cōſecrare.
Arti.2. Reſoluit tria q̄ incidūt circa foraz ꝯſecratiōis
1 vini q̄ ſit ſufficiēs ⁊ debita forā ꝯſecra. vini.
dubi.2. An oīa verba nulla forma poſita ſunt de ſub= ſtantia forme.
3 De ſignificatiōe hui⁹ dictiōis calix ī forā pd.

Ca.ix.in ſe tenet ar.

1 Preparatio.
Arti. 1. Premittit diuiſionē totius miſſe fit in. v. ptes principales. In quaꝝ. 2 Oblatio.
3 Cōſecratio.
4 Sumptio.
5 Gratiaꝝ actio

2

Arti. 4. Subdiuidit. Partem. Primam. Secundā. Tertiā. Quartam Quintam. Et expōit itētionē ac q̄rtā rōnē eoꝝ q̄ in ipa dr̄
6

Ca. x. habet arti. xii.

1 Lotio.
2 Thurificatio.
3 Altaris oſculatio
1 Enumerat. 10. 4. Sacerdotꝫ vſio ꝛ ſalutatio
Gn̄ālia q̄ in 5 Geſtus variatio
miſſa ꝑſertī ſo 6 Iterata p crucꝫ ſignatio
lēni et circa eā 7 Hoſtie fractio
agūtur quorū 8 ptis hoſtie in calicē miſſio
6 Oſculi pacis datio
10 Uini nō ꝯſecrati ſūptio

2
3
arti. 4.
5
6
7
8
9
10
11

declarationem et ſignificationē. Primi
2
3
4
5
6
7
8
9
10

12. Cōtinet breuē epilogū cū cōcluſione huius opis

¶ Finis ſummarij.

¶ Incipit tractatus dubiorū ac difficultatum circa officium miſſe et ea q̄ debitā eiuſdem celebrationē exigūtur frequentius occurrentiū iuxta ſacroꝝ canonū cōſtitutiones: ꝓbatorūq̄ doctorum firmiores atq̄ tutiores ſentētias reſolutorius.

Capitulum primū

De intentione collectoris: et materia tractanda tractandorumq̄ numero diſtinctione atq̄ ordine. ij. continēs articulos.

Premittens prefationem intentum tractandaq̄ exponētem.

¶ Prefatio.

Officiū q̄to maius ⁊ digni⁹ ē tāto cū maiori cura ſollicitudine atq̄ diligētia exercendū eſt. Graui⁹ eñ q̄s delinquit: ſi exequādo circa hoc negligentiā: defectū vel errorē aliquē admiſerit. Inter oīa aūt officia hūane facultati cōmiſſa nō ē aliquod maius: dignius aut difficilius: q̄ debita miſſaꝝ celebratio. In qua ſacr̄m precioſiſſimi corporis ⁊ ſanguīs ieſu xp̄i redēptoris nr̄i ꝯſecrat̄ imolat̄ ⁊ ſumitur Sacro canone atteſtāte. Nō modica inq̄t res ē vnā miſſaȝ facere. Et valde felix eſt: q̄ vnā digne celebrare pōt. reſtet igit̄ vt nuſq̄ cū grauiori periculo peccet̄: q̄ ſi in executione hui⁹ digniſſimi officij negligētia vel error cōmittant̄. Ea ꝓpt̄ vt ſacerdotes ſimplices q̄ noticiā canonū nō hn̄t neq̄ ſp facilē recurſum ad ſupiores ſuos aut viros doctos habere pn̄t meli⁹ cauē valeāt ne circa maximū iſtō miſteriū deficiāt vl̄ errēt. Et vbi

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

aliqd hoꝝ ɔtigerit debitis remedijs emēdare ſciāt: valde vtile atqꝫ neceſſariū fore iudicaui mꝰ vt circa hoc oportūa eis tradat̄ inſtructio qd vt lucidiꝰ fiat circa ſingl'a q̄ ad debitā miſſe celebratione exigunt̄ dubia freq̄ntiꝰ occurrētia mouebunt̄: ex quoꝝ reſolutiōibꝰ cōgrua ipſis defectibus et erroribꝰ remedia atqꝫ cautele poterunt adhiberi.

Arti. 2. Numerū diſtinctionē et ordinem tractandoꝝ per dubij reſolutionem prenotans.

dubiū. 1. Ad prenoticiā tractādoꝝ p̄mittit̄ hoc dubiū quot ⁊ q̄ ad debitā ac ordinatā digniſſimi ſacramēti eucharistie ⁊ miſſe celebratione req̄ra(tur

Solutio. Cuiꝰ ſolutio eſt qꝫ ſūt nouē gn̄alia ad que oīa neceſſaria reduci poſſunt.

1 Miniſter ſiue ſacerdos ad celebrandū idoneus.
2 Locus celebrādi cōueniēs.
3 Tēpus celebrādi congruū.
4 Mala ad ornatum vel cōgruantiam celebrationis opportuna vt veſtes vaſa et cetera huiuſmodi.
5 Cerimonie in dicēdis ⁊ agēdis conſuete.
6 Materia ad conſecrandū apta ſcilicꝫ panis et vinum
7 Forma conſecrationis vtriuſqꝫ debita.
8 Noticia intentionis ac rōnis eorū qꝫ in miſſa dicuntur
9 Intelligētia rōnis et ſignificationis eorum q̄ in miſſa et circa eam aguntur.

Circa hec q̄ dubia ac difficultates ſepiꝰ obui-

ent ſacerdotibus miſſas celebraturis aut celebrātibus p.ix.ſequētis capitula elucidabitur.

Capitulum ſecūdū

de dubijs occurrentibus circa miniſtrum ſiue perſonam ad celebrādū idoneam.v.includēs articulos.

Arti.1. Sex dubitatur ſoluens circa miniſtrum celebraturum ratione ordinis et officij ſui executionis occurrentia.

1 Qui ſit miniſter idoneꝰ ad celebrādū ⁊ ꝯficiēdum ſiue cōſecrandū corpus ⁊ ſanguinē xp̄i.

Solutio Solus ſacerdos rite ordinatus.

2 Utrū ille q̄ credit ſe rite eē ordinatū ⁊ tamen nō eſt rite ordinatꝰ: cōficiat hoc ſacramētum.

Solutio De hoc nō habet certitudo: pie tn̄ credi p̄t ꝙ conficiat virtute eccleſie: et ꝙ ſūmꝰ ſacerdos ſuppleat defectum: et ꝙ non permittat periculum imminere eccleſie et eam decipi.

3 Quid agendū: ſi quis poſt miſſam inceptā habeat cōſciētiā ꝙ nō ſit ſacerdos rite ordinatꝰ

Solutio Si hoc contingat ante cōſecrationē: tunc dimittat miſſā imꝑfectā aut conſciētiā deponat Si poſt cōſecrationē ꝓcedat: et poſtea ſupiorē ſuum accedat ⁊ caſum ei exponat.

dubiū 4 Utrum hereticus/ſciſmaticus/degradatus/infamis/irregularis/excōmunicatus/ interdictꝰ vel ſuſpenſus: poſſint conficere hoc ſacramentum/et ordinate celebrare.

Solutio Quilibet iſtorum poteſt conficere: ſed nō debet qꝛ conficiendo peccat et ita nullus ipſoruꝫ poteſt ordinate celebrare.

5 Quid agendū ſit: ſi q̄s poſſit miſſam inceptā

recordetur ſe eſſe excōicatum: de quo prius nō habuit memoriam.

Solo Si ↄtingat hoc aň cōſecrationē tuti ē vt miſſā deſerat: niſi graue ſcādalū timeat. Si vo p⁹ ↄſecrationē/ aſſumat ꝓpoſitū hūiliter petēdi abſolutionē ⁊ ſatiſfaciēdi: ⁊ ꝓcedat i miſſe ce

6 Quid agēdū ſi q̄s poſt miſſam (lebratione. inceptā habeat remorſum. de irregularitate.

Solutio Si fiat aň ↄſecratione dolcat ⁊ ꝓponat atq̄ conetur facere qđ in ſe eſt et ꝓcedat.

Arti.2. Reſoluens.vi. dubia que incidunt circa diſpoſitionē corporis ipſius miniſtri.

Utrū ſacerdos mut⁹ vel loquela ꝑuatus poſſit conſecrare ſeu conficere hoc ſacramentū.

Solo Nō opꝫ eñi cōficientē hēre facultatē ſermōis ſiue loquele: quā ſi amiſerit poſt ſuſceptū ordinem: cōficere nō pōt eo q̄ nō pōt vba cōſecrationis ⁊ alia ꝓferenda vel dicenda dicere.

2 Utrum habens aliquē alium defectum in corpore poſſit miſſam celebrare.

Solo Si hēat aliquē defectū q̄reddit cū inhabilē aut impotentē ad dicēdū vel faciendū ea que ad debitā celebrationē exigūt: vtputa ſi careat viſu vel digitis q̄b⁹ tractari/leuari/vl' frāgi dꝫ hoſtia. Uel ſi hēat aliū defectū notabilē q̄ ſcōm iudiciū ꝑlati ſui ordinarij generet ſcādalū ſi celebret: nō pōt celebrare q̄uis poſſit alia q̄ ſunt ſacerdotalis ordinis exercere.

3 Utrum leproſus poſſit celebrare miſſam.

Solo Si nō ſit factus impotēs p corroſionē mēbrorum pōt celebrare in occulto. Coraꝫ aliis tum leproſis pōt etiam in publico celebrare.

dubi. 4 Utrũ patiẽs morbũ caducũ poſſit celebrare.
ſolu. Si cadat freq̃nter vel amittat ſpumã aut vocẽ
cõfuſã nõ põt. Si vo raro cadat nec emittat
ſpumã et ſic põt: dũmodo habeat coadiutorez
5 Utrũ patienti fluxum ſanguis (ſacerdotem.
vel ſeminis: liceat celebrare.
ſolutio. Licet niſi aliud impedimentum obſtet ſi quis
talem fluxum ſanguinis patiatur vt ſuſcepta ĩ
ſtomachum ſtatim per ſeceſſum emittat cele-
6 Utrũ pollutus pollutione (brare nõ debet.
nocturna poſſit licite celebrare.
Solu. Pollutio nocturna q̃uis ſecũdũ ſe cõſiderata
nõ ſit pctm̃ ex eo q̃ abſq3 vſu liberi arbitrij cõ
tingit tñ rõne ſue cauſe h3 qñq3 pctm̃ annexũ
cuius eſt effectus vel ſignũ. Ideo primo conſi
derãda ẽ pollutiõis nocturne cã. Que triplex
eſſe põt ꝑria eſt extrĩſeca ſpiritualis ſc3 demo
nũ illuſio q̃ quãdoq3 ꝓuenit ex ꝑſedenti negli
gẽtia preparationis ad deuotionẽ ꝑſertim cũ
quis ad dormiendũ accidit que põt eſſe pctm̃
vel mortale vel veniale. Quãdoq3 vero ꝓuẽit
ex ſola nequitia demonũ volentiũ impedire ho
minẽ a ſumptione huius ſacramẽti. Secumda
cauſa eſt intrinſeca ſpiritualis. ſ. cogitatio ꝑ-
cedens laſciua: q̃ qñq3 eſt ex cõcupiſcentia et
delectatione vbi ſi aſſit ꝯſeſſus ſubuertit pctm̃
mortale. ſi autẽ deſit erit veniale. qñq3 autem
põt eſſe ſine oĩ peccato vt cũ aliq̃s cã lectionis
vel diſputationis cogitur de talibus cogitare
Et ſi hoc fiat ſine cõcupiſcẽtia et delectatione
nõ erit cogitatio immũda ſed honeſta ex qua
tamẽ pollutio ſequi poteſt. Tertia cauſa ẽ in

trinſeca ⁊ corporalis videlȝ ſuperfluitas vel de
bilitas nature aut ſupfluitas cibi vł pot⁹ q̄ qñ
qȝ eſt cū pctō vel mortali vel veniali: vt tñ pro
uenit ex ſuperfluitate cibi vł potus. qñqȝ aūt
eſt ſine peccato vt cum ꝓuenit ex infirmitate
nature. Si igitur pollutio ex aliqua dictarum
cauſarū contingat ꝓ vt eſt cū pctō mortali nō
licȝ pollutio celebrare niſi poſt. 24. horas. ſi
vero accidat ex aliqua illaꝝ cauſaꝝ ſecūdū qd
eſt ſine pctō vel ſoluȝ cū veniali peccato pollu
t⁹ licite celebrare verūtamē ſi propter reuerē
tiam abſtineat laudand⁹ eſt niſi neceſſitas vel
vitatio ſcandali vrgeat verū qr nō ſemper de
facili poteſt ꝑcipi ex quaſi cauſa prouemat.
Ideo in dubio tutius eſt abſtitere niſi vrgēs
neceſſitas incūbat vel deuotio ſpecialis inſti-
get: aut alias nulla diſpoſitio debite reueren
tie obuiās aſſit. Ita ſciendum videtur de pol-
lutione nocturna. ſiue in ſomno ſiue in vigilia
finiatur Niſi qs poſt euigilationē habeat con
ſenſu deliberato ꝯplacentiā in delectatione et
precipue cum appetitu futuri operis in quo
caſu tutius abſtinetur.

Ar. 3. Reſoluēs 10 dubia emergentia circa habitudi
nē mēti ipius miniſtri celebraturi quātum ad
intentionē vſumrationis: culpam ⁊ gratiam

5 Utrum ad conficiendū hoc ſacramentū et cele
brandum requiratur intentio miniſtri

Solu. Cū ad ꝑfectionē cuiuſlibet ſacramēti requira-
tur itentio miniſtri eo ꝙ ꝑfectio illa fit ꝑ actū
humanū a volūtate ꝓcedētē q̄ per intētioēȝ de
terminat̄ ⁊ ſpecificat̄ conſtat ꝙ maxīe ad cōfi-
ciendū ⁊ celebrandū hoc excellentiſſimū ſacra

mentũ exigitur intẽtio miſtri. Vñ et qdã glo.
ſuper math. dicit. Quãtũ intendis/tm̃ facis.

2 Que debet eẽ intẽtio ſacerdotis/ ſiue quid de-
beat intendere ſacerdos conſecrare volens.

Solo. In omnibus ſacerdos debet intentionem ſu-
am conformare intẽtioni eccleſie/ hoc eſt ꝙ in
tẽdat illud facere quod eccleſia intẽdit ⁊ facit:
cuius ipſe in huiuſmodi eſt miniſter.
Intẽdit aũt eccl'ia facere qd̃ chriſtus facit.

Dubiũ. Chriſtus aũt trãſſubſtãtiauit panem in corpus
ſuũ et vinũ in ſanguinẽ ꝑ verba cõſecrationis
hoc etiam debet intendere ſacerdos.

3 Qualis intentio circa ꝓlationẽ verboꝝ cõſe-
crationis neceſſario requiratur. An ſcꝫ ſemper
actualis exigatur/vel aliqua alia ſufficiat.

Solo Intentio actualis nõ neceſſario reqritur. Intẽ
tio aũt virtualis ſꝑ neceſſaria eſt. Dr aũt intẽ-
tio virtualis cũ quis pri⁹ habuit actualẽ intẽ-
tionẽ cõſecrãdi ⁊ ex illa motus ẽ ad cõſecran-
dũ/poſito ꝙ actualiter non cogitat qñ verba
cõſecrationis ꝓfert virtualiter eñ manet intẽ
tio prima/et hec ſufficit:niſi contraria intẽtio
ſubſequat. Veruntñ ſtudioſe curare debet ſacer
dos vt etiam actualẽ intentionẽ adhibeat alio
quin timẽdũ eſt ꝙ a peccato non excuſetur.

4 Vtrũ ſacerdos furioſus/lunaticus:vel alia ex
cã viſu rationis priuatus:poſſit conficere hoc
ſacramentum et licet celebrare.

Solo Quia ad celebrationẽ huius ſacramẽti reqrit
intentio miniſtri. vt circa reſolutionẽ pmi du/
bij huius articuli pꝫ. exigit etiã ad celebratio
nẽ deuotio et ſui ipſius examinato. vt infra di/
cet. Ideo ſi qs vſu rõis quacũqꝫ ex cã ſit prius

tus vt nūq̄ꝫ hec habere poſſit neqꝫ conficere po
teſt neqꝫ celebrare ſi vero raro vſu rationis pri
uet ⁊ illo frequenter vtat neqꝫ obſtet aliud im
pedimentū cōficere q̄dem pōt eo ipſo ⁊ celebra
re dūmodo habeat coadiutorem ſacerdotem.

5 Utrum demoniacus poſſit celebrare.

Solutio ſi fuerit ex toto deliberat⁹ pōt celebrare alias
nō pōt qđ p experiētiā ꝓbari pōt. Eſt autē tp̄s
ꝓbationis arbitrariū iuxta diſcretionē prelati
penſatis circūſtantijs perſone vel dignitatis
vel alijs huiuſmodi.

dubiū 6 Utrum exiſtens in peccato mortali poſſit con-
ficere hoc ſacramentum et licet celebrare.

Solō Cōficere pōt ſed non dꝫ qꝛ conſecrando peccat
mortaliter. Unū ⁊ cū celebrat duo peccata mor-
talia diſtincta cōmittit. Unū qꝛ indigne conſe
crat: aliud quia indigne ſumit.

7 Utrum celebraturus teneatur eſſe certus qꝫ
non ſit in peccato mortali.

Solutio Triplex inuenit certitudo. Quedā ſupernatu-
ralis q̄ p ſolā diuinam reuelationē habetur et
talis hic nō req̄rit. Alia ē naturalis qua quis p
ſēſū vel ītellectū euidēter certus de aliquo et
illa etiā hic non ē neceſſaria Tertia ē moralis
ſiue ciuilis q̄ nec habetur ex reuelatione diuia
nec ex euidētia rei ſed ex ꝓbabilibus coniectu-
ris magis ad vnam ptem q̄ꝫ ad alterā inclinā-
tibus ⁊ ad iſtam tenet celebraturus ī ꝓpoſito
dubio vt videlꝫ p⁹ diligētē ⁊ ſufficiētē ꝯſciētie
diſcutionē de qua īfra capitulo. 6. arti. 1. tracta
bitur certus ſi mō p̄dicto ſe nō eſſe in peccato
mortali et hec certitudo hic etiam ſufficit.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

8 Quid ſentiēdū de eo q̄ lȝ nō ſit ī pctō mortali tū ſcōm ꝯſciētiā ſcrupuloſam eſtimat ſe eſſe.

Solu. Talis debet vel cōſcientiā ſcrupuloſam deponere vel a celebratione abſtinere.

Dubiū Quid agēdū ſi ſacerdos poſtꝙ vel miſſā incepit vel ad incipiēdū eſt ꝑparatꝰ recordet̄ peti mortalis de quo non eſt confeſſus debet penitere cum propoſito confitendi ⁊ ſatiſfaciendi et ſi habere poſſit confeſſorem ſtatim confiteatur niſi abſqȝ graui ſcandalo fieri non poſſit.

10 Utrū ꝑpetrans peccatū luxurie ⁊ ſtatim poſt hoc penitens ⁊ cōfitens poſſit licite eodē die celebrare. Non licȝ ſed abſtinere debet ad minus per. xxiiij. horas. vt ſupra dictū eſt articulo. ij. de polluto pollutione nocturna.

Arti. 4. Reſoluens vij. dubia q̄ occurrūt circa ieiuniū ſobrietatem ⁊ ſomnū miniſtri celebraturi.

Dubi. 1. Utrum ſacerdos non ieiunus poſſit confitere et celebrare.

Solo Duplex eſt ieiuniū vnum eſt eccleſie quo ſi q̄s vnā cōmeſtionē vniꝰ diei nō trāſgredit̄ ⁊ hoc nō ſoluit̄ p ſumptionē medicīe vel alioꝝ q̄ nō nutriunt dūmō ī pua q̄ntitate ſumant̄ tale ieiunium nō ſufficit celebrāti. Aliud ē ieiuniū nature quod eſt priuatio cuiuſcū qȝ ſuſcepit in ſtomachū vel viam ad ſtomachū per modum cibi vel potꝰ ſiue nutriat ſiue nō: vel per ſe vl̄ cū alijs ſuſcepit dicimus a pricipio diei a quo q̄s dicet̄ ieiunus hoc mō eſt a media nocte. Et tale ieiunium reqritur ad celebrātem vnde ſi quis non ſit hoc mō ieiunꝰ q̄uis poſſet cōficere et celebrare tū non dȝ c2 grauiter peccaret. Et ideo cū q̄s ē plures miſſas eodē die celebra

turus nō debet ſumere ablutionis vinū niſi in vltima miſſa vt ⁊ inferiꝰ circa reſolutionem in vltima dubij arti. v. huiꝰ capituli dicetur quid agendum ſi quis poſt miſſam inceptā recordetur ieiunium ſaluiſſe.

Solu. Si recordetur ante ꝯſecrationē tutiꝰ ē ꝙ ceſſet niſi graue ſcandalū teneatur ſi poſt cōſecrationē ꝓcedat et perficiatur non obſtāte quod nō ſit ieiunus: quia p̄cepta de perfectione ſacramenti maius eſt ꝙ̄ preceptū ꝙ a ieiunus ſumatur

3 Utrū tranſglutiens reliquias q̄ poſt comeſtionem in ore remāſerunt poſſit celebrare.

Solu. Si caſualiter tranſglutiantur non impediunt celebrationem: qꝛ non traijciuntur per moduz cibi vel potus ſed ſaliue cui permiſcetur ſi vero ſtudioſe id fiat abſtinendum eſt.

Dub. 4. Quid ſi quis gargarizando vel os mūdando parum aque aut vini trāſgluciat.

Solo. Sicut in dubio precedenti.

5 Si quis tarda hora commederit vel biberit et nondū digeſſerit vtrū ei liceat celebrare.

Solo. Si ex hoc non reddatur nullum indiſpoſitus ad debite celebrandū licet. Si vero hoc multum perturbetur et indiſponatur tutius eſt vt abſtineat. Unn dicit glo. circa cano. Nichil. vij. q. i. Si quis etiā ante mediū noctis comederit et adhuc ſentiat eructatiōes qꝛ cibꝰ nō eſt digeſtus ꝙ̄diu ſentiet cibū abſtiebit a celebratiōe

5 Utrū patiens vomitum vel iam paſſus licite celebrare poſſit.

Solu. Si quis ex infirmitate ſuſtineat illā paſſionez abſtinere debet quouſqꝫ ſanetur.

6 Quid ſi per totã noctem non dormiuerit ſicut
Solo in precedenti dubio. Dicit enim glo. conſtiterit de actu de vino lento qui in taberna pernoctauit et altera die nulla premiſſa dormitione celebrauit q; non videtur ieiunus ſed prãſus celebraſſe ꝓpter indigeſtionem. Et glo. circa. can. ſacramenta de con. i. Jeiunium inquit dico celebrata digeſtione.

Arti. 5. Reſoluẽs 5 dubia circa celebrationis abſtinẽtiam eiuſdẽq; frequentiam occurrentia.

1 Utrũ liceat ſacerdoti omnino a celebratiõe ab
Solo ſtinere ſi ſacerdos p ſentẽtiam eccleſie ſit ordinis executiõe priuat⁹ vel ex debilitate aut egritudine fact⁹ ſit impotẽs vel inept⁹ ad celebrãdũ tũc nõ tenetur celebrare ſi vero nõ ſit puat⁹ poteſtate celebrãdi aut alias fact⁹ impotẽs vel inept⁹ tũc non licet ei oĩno abſtinere quin ſaltẽ teneri videatur ad celebrãdũ in pcipuis feſtis. Et maxime in illis diebus in quibus fideles cõmunicare conſueuerunt.

2 Utrũ expediat ſacerdoti vt frequẽter celebret
Solo ſi frequẽter ſit ad celebrandum diſpoſitus expedit vt frequenter celebret Gratiſſimum enim ſacrificiũ illud eſt domino ⁊ magnas atq; memoriabiles hoc ſacramentum virtutes habet.

Dubiũ. Jdeo per vtile eſt frequenter celebrare ⁊ ſumere vt fructus eius ſepius ac frequentius percipiatur.

3 Utrum liceat alicui quotidie celebrare.
Solutio Circa vſum huius ſacramenti ex parte celebrãtis ⁊ ſumentis duo requiruntur. Primum deſiderium coniunctionis ad xp̄m quod fuit per amorẽ Scd̃m ẽ reuerẽtia q̃ ptinet ad timorẽ p-

mū iſtorū incitat ad quotidianā hui⁹ ſacramē
ti frequētationē. ſecūdū vero trahit Vñ ſi qs
expimentaliter cognouerit ex quotidiana cele
bratione feruorē amoris augeri et reuerentia
non minui talis quotidie celebret vt quis au-
tē ſenſerit p quotidianā frequentationē reue-
rētiā minui ꝛ feruorē non multū augeri ille in
terdum abſtineat vt cū maiori reuerentia ꝛ de
uotione poſtea celebret.

4 Utrū quis ſi diſpoſit⁹ vt laudabiliter poſſit ce
lebrare ꝛ poſſit etiā laudabiliter propter ſacra
mēti reuerentiā abſtinere melius ac laudabili
us faciat a celebratiōe abſtinēdo q̄ȝ celebrādo

Solo In tali caſu meli⁹ ſalubrius ꝛ laudabilius eſt
vt celebret q̄ȝ ꝙ abſtineat Nam ex celebratiōe
Multos fructus hui⁹ ſacramenti ꝑcipere pōt
vt patet ex reſolutiōe ſecundi dubii precedē-
tis q̄bus abſtinendo priuatur Celebratio p̄ter
ea ex charitate ꝓcedit abſtinētiaȝ verbo ex ti-
more vt patet ex reſolutione tertii dubii. Cha
ritas aūt timori prefertur Nec validū ē ꝙ ab
ſtinens ſe putat poſtea melius fore diſpoſitum
qz fieri poteſt vt minus fiat diſpoſit⁹ Incertū
eſt etiā ſi vnq̄ȝ deinceps ſic celebratur⁹ ſtat ēt
celebrando aſſequat̄ aliquā gratiā ſpecialem
quā abſtinēdo nō ꝯtingit vnq̄ȝ fortaſſis recu-
perabit.

Dubi. 5. Utꝝ liceat alicui plᷓes miſſas vno die celebrare

Solo In die natiuitatis dñice pōt qs tres miſſas ce
lebrare vt habet̄ de ce miſ. ꝯſuluiſti. Addunt
doctores 4 caſus neceſſitatis in quibus pōt
qs duas celebrare Prim⁹ eſt cum in die feſto
occurrit neceſſitas vt preter miſſam dei dicat̄

miſſa ꝑ defunctis. Scds caſus eſt cũ neceſſi-
tas infirmoꝝ exigit vt viaticũ pro eis ꝯſecret
Tertius caſus eſt cum ſuperueniunt peregrini
aut occurrunt nuptie celebrationẽ exigentes.
Quart⁹ caſus ẽ cũ ꝑpter defectũ ſacerdotum
vel paupertatẽ eccleſiaꝝ vni ſacerdoti plures
eccleſie cõmendantur: alias nõ licet niſi vnicã
in die celebrare: vt hꝫ de cõſe. diſt. i. ſufficit.
Hoc autẽ cauendum eſt cũ quis plures miſſas
vult celebrare ne ablutionem ſumat niſi in vl
tima vt ſit ieiunus ꝑmaneat ꝛ celebret.

Capitulũ. iii. De du-
biis circa locũ celebrãdi occurrẽtib⁹. iij. ꝯtinet (articulos.

Arti. i. Reſoluẽs. v. dubia circa locũ ce-
lebrãdi cõem videlicet eccleſiã incidentia.

1 Quis ſit locus cõmunis debitus et conueni-
ens ad celebrandum miſſam.

Solo Regulariter ſola eccleſia conſecrata.

2 Utrum ne quis poſſit licite quãdoqꝫ extra ec-
cleſiam celebrare.

Solu. Poteſt de licentia epi vel ſupioris dũmõ ha-
beantur neceſſaria ad celebrationẽ requiſita.

3 Quid ſi in regione aliq nõ inueniatur eccl'ia
conſecrata ꝑpter deſtructionem eccleſiarũ vel
ſi quis ſit in itinere cõſtitut⁹ ꝛ ꝑſertim in vna
legatione vbi nõ põt habere eccleſiã vl ꝯſtitu
tus ĩ exercitu honeſto vel alio cõſimili occur-
(rẽte caſu.

Dubiũ Utrũ ne qs poſſit laicũ in eccle-
ſia celebrare etiam ſine licentia epi.

Solo. In talib⁹ caſib⁹ põt ſi habeãt ibidẽ cetera neceſ
ſario reqſita/põt eñ celebrare ſubdiuo vl tẽto

2 Utrũ ĩ mari vel fluminib⁹ ĩ qb⁹ naues (rio.

frequenter agitantur liceat alicui celebrare.
Solutio Nullo mō vz ꝓpter periculū effuſiōis ſāguis.
5. Utrū ī oī loco ꝯſecrato liceat celebrari miſſā.
Solutio Non: ſi eñ locus ſit interdictus ſiue a iure vt ſi ſit pollutus ſanguine vel ſemine ſiue a iudice videlicet per ſententiam interdicti latam cō tra locum nō habet ibi celebrari. Et faciēs cō trarium in hoc caſu incurrit irregularitatem.
Arti.2. Reſoluens ſex dubia circa locū proprium. ſcilicet altare occurrere poſſunt.
1. Utrum in eccleſia vel alibi poſſit quis licite celebrare ſuper aliquo alio ꝙ̄ altari.
Solutio Non licet niſi ſuper altari vel fixo ſiue ſtabili vel portatili ſiue viatico quod poteſt poni ſuꝑ menſam vel arcam vel aliud huiuſmodi.
Dubi.2. Quale debet eē altare ſuꝑ quo celebrare liceat
Solutio Altare debet eſſe lapideum conſecratuꝫ integrum non enormiter factum.
3. Quibus altare debeat eſſe cooꝑtū ⁊ ornatum
Solutio Duab⁹ pallis ⁊ corporali cōſecratis de ligno puro factis nullo colore tictis ſed totaliter albis mundis et nitidis.
4. Utrum ſemper liceat ſacerdoti ſuper quolibet altare conſecrato celebrare.
Solutio Non: nam poſtꝙ̄ ep̄s ſuper aliquo altare celebrauit non licet illo die altari ſacerdoti ſuper illo celebrare niſi de licentia epiſcopi.
dubi.10. Quantum debeat eſſe altare portatile vt ſit aptam celebrationi ſuper eo fiendi.
Solutio Tantū eſſe debet vt poſſit recipere pedem calicis ⁊ hoſtiā ⁊ ꝙ ſacerdos manus ſuꝑ ipſum ⁊ hoſtia tenendo cōuenienter ⁊ cōſecrare poſſit

6 Quid ſi ſacerdos aliq̄d de p̄dictis reqſitum
Solutio mittat/vtrū ſcilicet cōſecret celebrādo. Si ob
ſeruet alia ad ꝯſecrationē neccīa cōſecrat ſed
tñ grauiter peccat ſcienter obmittens.

Capitulum quartū

de dubijs occurrentibus circa tēpus congruū
quo celebrari debet duos hñs articulos.

Arti.1. Reſoluēs.iiij.dubia occurrentia circa tēpus
celebrandi cōmune videlicet diem.
Utrum indifferenter in nocte et die liceat ali-
cui miſſam celebrare.
Solutio Non licet regulariter niſi in die hoc em̄ ſacra
mentū ad tp̄s grē pertinet qđ p diem ſignifi-
catur. Unde et ſaluator dixit. Me oportet ope
rari donec dies eſt celebrare.
Dubi.2. Utrū ne aliquando liceat in nocte: ſolum in
duabus noctibus licet: videlȝ in nocte natiui-
tatis xp̄i: ꝛ in nocte reſurrectionis dñice.
3 Utrū an liceat qñq ante initiū die celebrare
Solo In tribus caſibus licet. Primus ſi neceſſitas
poſtulet vt ſi contingat aliquem infirmari ad
mortē et nō habetur hoſtia conſecrata pōt ſa-
cerdos celebrare et conſecrare. Secūdus ca-
ſus ſi epiſcopus ſit in itineratione tūc pōt añ
diem celebrare vel facere celebrare coram ſe.
Tertius caſus ſi q̄s habeat diſpēſationem ab
ipſo vel ſuperiore vt poſſit celebrare ante diē
alius nō eſt tutū niſi aliqua rationabilis ꝛ vr-
gens neceſſitas ſuperuenerit.
Dubi.3. Quid ſi quis celebraret credens diē incepiſſe
et tamen nondum inciperit.
Solutio Qꝛ qđ parum diſtat nihil diſtare videt̄ talis

excuſatur precipue ſi deuoto huius expoſcerit
Ar.1. Reſoluẽs tria dubia que ſe offerunt circa tem-
pus celebrandi proprium ſcilicet horam.
Qua hora dici liceat miſſam celebrare.
So.1. Miſſe ſollẽnes ſiue publice ſcd̃m canones tri-
bus horis celebrari dñt: videlicet hora tercia
in dieb⁹ feſtiuis: hora ſexta in profeſtis dieb⁹
⁊ hora nona in dieb⁹ ieiuniorũ. In hoc tñ ob
ſeruãda videt̃ deberi ↄſuetudo regiõis vel re
ligionis. Priuate vero miſſe celebrari poteſt
principio dici vſq; ad horam nonam hoc eſt
vſq; ad meridiem
du.2. A quo tp̄e ſumẽdũ ſit p̃cipiũ diei.
ſolutio Principiũ diei nõ eſt accipiendũ ad aſcẽſu ſo
lis ſuper nr̃m orizontez: ſed ab illa hora qua
radii ſolares incipiũt illuminare nr̃m emiſpe-
riũ qd̃ dicitur p̃cipiũ aurore: ⁊ icipit vna ho
ra ⁊ quĩta pte hore añ corporalẽ ſolis ortum
4 Quid ſi qs celebrãdo nõ obſeruet tp̄s debitũ
ſolutio. Si obſeruet alia ad cõſecrationem neceſſaria
cõſecrat ſed tñ ſi ex ↄtẽptu vel ſcienter tps de
bitũ nõ obſeruet: mortalit̃ peccat faciẽs cõtra
cõſtitutiõez ⁊ ↄſuetudinẽ gñalẽ ecclie romane

Capitulũ.v. de du-
bijs que incidunt circa materialia, exteriora q;
adornatum vel congruentiam celebrationis re
quiruntur tres articulos comprehendit.

Ar.1. Reſoluẽs.5.dubia q̃ circa veſtes ⁊ indumẽta
ſacerdotalia inſurgunt.
Utrum ſacerdos celebraturus ſpecialibus de
beat indui veſtibus.

Solutio Sic cõgruū eſt eñi vt quib⁹ ſacerdos vſ⁹ fuit
in ſua ordinatiõe etiā vtatur in celebratione.
Et q2 in ſuſceptione ordinis ſpecialibus veſti
bus indutus fuit:iõ et talibus vti dz ĩ celebra-
2 Quot et q̄ ſūt huiuſmodi veſtes. (tione.
Solutio Simplicium ſacerdotum ſex ſunt indumenta.
ſcilicet amictus ſiue humerale alba cingulum
manipulus/ſtola et caſula.
Dubi.3. Utrum requiratur ꝙ ſint benedicta.
Solutio Sic debent enim eſſe ſacrata et honeſta nec a-
liis vſibus ꝙ̄ eccleſiaſticis et ideo dignis offi
ciis deputanda.
4. Utrum celebrans abſq3 veſtibus et indumen-
tis benedictis efficiatur irregularis.
Solutio Non. quia inuenitur hoc in iure poſitum. ve-
runtamen ſciēter. vel ignorantia craſſa hoc fa
ciens grauiter peccat.
5. Utrū nec ratio reqratur ꝙ tales veſtes ⁊ ĩdu-
menta cetera q3 correqſita fuit munda ⁊ nitida
Solutio ſic. Nā vt hētur in ca. reliqui de cuſtodia eu-
chariſtie clericis precipit vt ad oratoria vaſa
palle: corporalia: et veſtimenta mūda ⁊ nitida
cõſeruētur. Quot aūt p̄cipitur iperatur ⁊ qd
ĩperatur neceſſe eſt fieri. Si non fiat pena hz
vt hētur. xiiii. q. i. p̄cipitur. ve igit illis q̄ ma
iorē curam adhibēt vt lintheamina vel prohpu
dor eſt dicere femoralia ſua ſint munda ⁊ niti-
da ꝙ̄ ea ſup quibus locari ⁊ tractari debet ſa-
cratiſſimum ⁊ mundiſſimū corpus ieſu chriſti.
Arti.2. Reſoluēs. iiii. dubia q̄ circa vaſa ad celebran-
dum oportuna occurrunt.
Dubi.1. Utruz ad celebrationem miſſe requirantur ali
qua ſi vaſa ſpecialia.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Solutio Sic potiori rōne q̄ȝ veſtes ſpeciales ꝓpter corpus ⁊ ſāguinē xp̄i vt decēter et reuerenter ibi
2. Quot ⁊ q̄ ſunt huiuſmodi vaſa. (pn̄t locari.
Solutio Duo q̄ neceſſaria req̄runtur.ſ.calix et platena
Dubi.3. De qua materia debeant eſſe vaſa iſta.
Solutio Hec vaſa debent eſſe de auro vel argento: niſi paupertas obſiſtat ī quo caſu ſufficit ꝙ ſint de
4. Utrū requiratur ꝙ ſint conſecrata (ſtagno.
Solutio Sic forciori ratione q̄ȝ veſtes propter cauſam ſuperius expreſſam.
Arti.3. Reſoluens octo dubia occurrentia circa circūſtantias et alia exteriora requiſita.
Utruȝ liceat alicui ſine libro miſſali celebrare
Solutio Nō licet alicui etiā ſi oīa memoriter ſciret. ſed dȝ habere librū in quo ad min⁹ miſſa dicēda cū canone cōtineatur ꝓpter periculū erroris q̄ ex obliuione vel diſtractione ↄtīgere pōt
2. vtꝝ liceat alicui ſiī igne ſn̄ luſecādele celebrare
Nō lȝ in lege eni ſcriptū eſt ignis ī altari meo ſemꝑ ardebit qđ ī celebratiōe hui⁹ ſacramenti maxime obſeruandū eſt vbi ille immolatur tractatur et ſumitur q̄ eſt candor lucis eterne.
Luc.12. et qui venit ignem mittere in terram ⁊c.
3. vtꝝ ſacerdos ſol⁹ nullo pn̄te licite poſſit cele-
Solutio Nullo mō lȝ:ſȝ admin⁹ vn⁹ dȝ eſſe pn̄s (brare q̄ ſacerdoti celebrāti miſtret ⁊ ī pſoa ecc̄ie vel
4. Cui⁹ cōditionis ⁊ quali (toci⁹ populi r̄ndēs
Solutio talis debeat eē miſtrās. Miſtrās dȝ eē maſculus ⁊ cleric⁹ aut saltē ſciēs miſtrare celebrāti ⁊ r̄ndere ⁊ ſi fuerit pl'es miſtrantes dn̄t ēt hmōi ↄditioni eē vt notaꝛ ī caū hoc quo q̄ȝ dctō di.i.

et in glo.ibidem. Unde patet ꝙ nulli femine etiam ſi ſanctimonialis fuerit licitum eſt ad miſſam celebrare.

5 Quid ſi miniſtrans aliqua cā vel occaſione receſſerit de altari dimittēdo celebrātē ſolum reuerſurꝰ/ tū vtrū celebrans debeat ꝑcedere in miſſa vel ceſſare donec miniſtrās redeat.

Solutio Precedere debet quouſqꝫ aliquid occurrat ī quo indigeat miniſterio miniſtratis.

Dubiū. Quid ſi miniſtrās recedēs non reuertat̄.

Solutio Sacerdos celebrās neceſſitati cōpulſus vicē miniſtrantis ſuppleat.

7 Quid de ſacerdote īcluſo vl̄ heremita ⁊ ſolitario: an ſcꝫ ſolus celebrare poſſit.

Solutio Si ei nō ſuffraget̄ copia miniſtrātis ſolꝰ celebrare pōt alius ſecꝰ vt notat̄ in glo. circa ſolutionē quarti dubiȷ̄ precedentis allegata.

8 Quid ſi quis omittat aliquid predictorū ꝙ̄uis conſecret ſcienter tamen vel ex ignorantia craſſa omittēs grauiter peccat vt etiaꝫ circa ſuperiora dictum eſt.

Solutio

Capitulū ſextum de

dubiȷ̄s q̄ occurrūt in cerimoniȷ̄s conſuetis obſeruādis in miſſa ⁊ circa eam tam agendis ꝙ̄ in dicendis tres includent articulos.

Arti.I. Reſoluens. x. dubia q̄ oriuntur circa agēda ⁊ dicenda ante miſſam.

dubiū.I. Utrum celebraturus miſſam aliquid ſpecialiter agere debeat ante miſſam.

Solutio Si cū eñ oē qđ agere intendimus ꝑ ſtudium conſiderationis preuenire debeamus vt ſic ad

quod agendū eſt p̄paremur maxīe decet vt fiat circa hoc digniſſimū officiū ne q̄s imp̄paratus accedēs: iudiciū ſibi manducet et bibat.
Pre requiritur itaq̃ debita ac ſufficiens pre paratio ſacerdotis qua ita efficiatur diſpoſit⁹ ⁊ idoneus vt digne ad celebrandum poſſit ac= cedere. Unde et ſcriptum eſt. Ante orationem prepara animam tuam.

2 In quo conſiſtat debita et ſufficiens prepara= tio ſacerdotis celebraturi.

Solō Preparatio illa cōſiſtit in debita et ſufficiēti cōſcientie mūdificatione ⁊ ordinatione q̄ p̄re= quirūt debitā ſui ipſius ꝓbationē id eſt diligē tē cōſciētie ſue examinationē. ſcd̄m q̃ apłus Corinthios monet ita ſcribens. Probet autē ſe ipſum homo. ⁊c̄.

Et ita ex toto tria ī gn̄e re q̄rit ad debitā ſufficientē et dignā p̄parationem. ſcilꝫ.
probatio
purgatio conſcie.
adornatio.

3 Qualiter et in quib⁹ q̄s ſeip̄m probare et exa minare debeat.

Primo et ante oīa debet cū diligētia conſciē tiā ſuā diſcutere et examinare p̄ſertim ꝓxima confeſſione debite facta. Si interea ne incide= rit in excōmunicationem irregularitatē vel ſu ſpenſionem/aut aliquid aliud huiuſmodi im= pedimentū. Scd̄o diligenter ꝓſpicere dꝫ ſi ne interea aliqua mala p̄cipue mortalia commiſe rit. ſiue aliqua bona ad qua obligatur omiſe= rit vel negligenter pſoluerit. Tertio ſi aliqua hm̄ōi iuenerit an ex toto corde de iſtis doleat: et ea ꝓpt̄ deū quē offēdit deteſtet̄. Quarto an

habeāt firmū ꝓpoſitum emendādi vti cꝫ ſuā ꝛ ab oībus mortalibꝰ cauēdi ī futurū ꝓpter deū Quinto an intendat oīa confiteri añ acceſſum ad celebrationē ꝛ iuxta arbitriū ꝯfeſſoris pro eis ſatiſfacere. Sexto vtrū habeat rectā fidē cū debita intentiōe ꝛ ornatu ad debite et deuote celebrandū. Septimo an debitā diligentiā in diſcutione et examīatiōe p̄dictoꝝ adhibuerit. Hec diligēter aīaduertant ſacerdotes concubīarii:luſores:crapuloſi:ebrioſi:et aliȷ̄ ꝯſimiles ī dāṅabili ſtatu venientes. Penſant cꝫ ſtudio qualiter ad celebrandū accedāt et que eos vltio diuina expectet.

4 Quāta requiratur diligentia ī examinatione predicta vt ſufficiens reputetur et debita.

Solutio Tanta reqratur q̄ſtā q̄s faceret ī magno et arduo negocio: pro magna et ardua re lucranda aut graui īcōmodo vitādo: iuxta poſſibilitatē humane fragilitatis. Vñ ſi quis hmōi diligentiam ī cōſcientie ſue examinatiōe non fecerit indigne ad iſtiꝰ ſacramēti celebrationē atqꝫ ſūptionē accidit:qꝛ īpreparatꝰ et ita dñici corporis et ſanguinis reus iudicabitur.

5 Quō q̄s poſſit eē aut fieri certus q̄ debitam ꝛ ſufficientē diligentiā ī p̄facta diſcutiōe fecerit

Dubiū Ex quo hic nō requiritur euidēs certitudo cū illa abſqꝫ diuina reuelatione haberi nō poſſit ſꝫ exigit̄ ſolū certitudo moralis ſiue ciuilis ſicut in aliȷ̄s agibilibꝰ humanis pōt q̄s ex ꝓbabilibꝰ cōiecturis poſt examinationē de debita diligētia factā ſatis ſcire et certꝰ eē an debitā diligentiā fecerit vel nō fecerit ī diſcutiōe pro

cedentium et hoc ſufficit quemadmodum etiã
dictum eſt ſupra capitulo.ij.articulo.iij.de cer
titudine eſſendi abſq3 peccato mortali.

6 In quo conſiſtat debita et ſufficiens conſcien-
tie purgatio.

Solutio Talis cõſiſtit poſt debitã examĩatiões factam
in pctõꝝ preſertim mortaliũ ⁊ alioꝝ ĩpedimẽ
torũ ſi que per diſcutionẽ inuẽta fuerit totali
et oĩmoda remotione vel expulſione. Ad quã
expulſionẽ tria p̃cipue reqrunt. Primũ eſt ve-
ra et pfecta cõtritio et pctõꝝ deteſtatio: p quã
qs deo q3 offendit recõciliatur: ſcõ3 eſt pura et
integra confeſſio. Tertiũ ẽ recta ac debita ab
ſolutio. Nõ eñ ſufficit q accedens ad celebrã
dũ ſit p contritionẽ recõciliat⁹ deo/ ſed exigi-
tur q etiã ſit recõciliat⁹ eccl'e: vt digne ſuſci
piat ſacramẽtum vnitatis eccl'ie qd fit p abſo
lutionẽ q̃ p̃ requirit cõfeſſionẽ: etideo ſi quis
poſt mortale cõmiſſam q3tũcũq3 contritus fue
rit accedat ad celebrandũ abſq3 confeſſione ⁊
abſolutione mortaliter peccat: niſi occurrat ca
ſus qui in dubio ſequenti tangetur.

7 Quid agendum ſi quis non poſſit habere co-
piam confeſſoris.

Solutio Si poſſit abſq3 ſcandalo differre celebrationẽ
differat quouſq3 habuerit cõfeſſorẽ: ſi vero im
mineat ſcandalũ niſi ſtatĩ celebret tũc cum de-
bita contritione et volũtate ꝯfitendi tp̄e opor
tuno celebret vt ſcandalũ euitet ſi tñ ex negli
gentia ſua deſit cõfeſſor quẽ hẽre potuiſſet ſi
debitã diligentiã feciſſet ſpecialiter peniteat.

dubi.8. quib⁹ ornamẽtis ꝯſcia celebraturi debeat eſſe
adornata vt digne et debite poſſit celebrare

Solo Neceſſariuꝫ eſt vt digne celebraturus accedat ornat⁹ recta fide debita intentione ꝛ ſufficienti conatu ad debite reuerēter ꝛ digne celebrādū. Decēs eſt etiā vt decoratus ſit humilitate caſtitate:iuſticia ꝛ ceteris ꝟtutib⁹ q̄ ꝑ veſtes ſacerdotales ſignificantur

9 Utruꝫ celebraturus teneatur dicere horas canonicas ante miſſe celebrationem.

Solutio Talis ad min⁹ dicere tenetur añ celebrationē matutinas alioquī mortaliter peccat Ad alias aūt horas canonicas nō tenetur añ miſſaꝫ ſub peccato mortali niſi aliqua ſpecialis ꝯſtitutio vel approbata cōſuetudo eum ad hoc obliget Nichilomin⁹ cōgruū videtur vt etiā prime ante celebrationem dicantur. In ceteris attendenda eſt conſuetudo eccłie cathedralis vel religionis cuius eſt pars ſubditus.

dubi.10. Utrum ſint aliqua alia ſpālit̄ dicēda vel agēda añ miſſe celebrationem a celebraturo

Solutio In hoc attendēda eſt conſuetudo dioceſis vel religiōis ſue ſcōꝫ quam ſi aliqua alia p̄mittātur q̄ ad decentiaꝫ reuerētiā ꝛ deuotionē deſeruiāt decet vt ita obſeruet̄. Añ vbi conſuetum ē vt dicāt̄ iſti pſal. Quā dilecta. Bñdixiſti In clina. Credidi. ꝛ De pfūdis. cū q̄duſdā p̄cib⁹ et collectis:vel etiā q̄dā pſalmi ꝛ or̄ones ad lotionem manuū ꝛ induſtionē ſacraꝝ veſtium ꝛ ad acceſſū ad altare nō ſunt iſta a celebraturo omittenda vel ꝯtemnenda. Solet etiā p̄mitti confeſſio gñalis publica: et oſculatio altaris apd̄ quoſdā thurificatio:precipue ante miſſas ſolēnes que ſuo modo etiam ſunt obſeruanda

Artl.2. Reſoluens.xiiij. dubia occurrentia circa dicē-
da et agenda in miſſa modumqʒ dicendi atqʒ
agendi que ſint dicenda et agenda in miſſa et
quō Generaliter illa dicenda et agenda ſunt
⁊ eo mō que et ſcdm qd ordinatio ac conſue-
tudo dioceſis vel religionis celebrātis obſer-
2 uat Utrum ſacerdos in miſſa debeat vel poſſit
aliquid aliud dicere qʒ in libro miſſali cōtinet
Solutio Magis expedit quod nichil aliud dicat pōt
tamen cogitare aliqua deuotionem excitantia
Si igitur affectum habeat ad aliqua dicenda
pertranſeat illa cogitādo atqʒ meditando
3 Utrum verba canonis debeant dici ſecrete ſi-
cut orationes in miſſa que ſecrete vocantur
Solutio ſit ꝓpter multas cās quas nō opꝰ eſt recitare
4 Utrum cetera preter canonem ⁊ ſecretā vel ſe
cretas ſi plures accipiantur debeant alta et
audibili voce dici Ita expedit fieri Non enim
abſqʒ cauſa rationabili eccleſia fecit diſtin-
ctionem inter canonē et alia dicenda per hoc
namqʒ excitātur et edificātur aſtātes vt apō.
Si tū̄ ſolus miſtrās aſtet q̄ fortaſſis poſtea ſit
quoſdam religioſos cōſuetū eſt celebraturus
et ſub miniſtratione ſe aliqualiter recolligat
meditādo non videtur hac de cā neceſſarium
dꝫ tamē nichilominꝰ cōſuetudo loci obſeruari
5 Utrum in memorijs viuorum ⁊ mortuorum de
beat aliquorum fieri nominatio.
Solutio Non ē neceſſe ſi tamē celebrās ex noīatiōe eo
rū ſēſiat deuotionē augeri poterit noīare cauē
do nichilominus ꝓlixitatem propter aſtantes
6 vtrū ſacerdos cupiēs aliquoꝝ noīatim habere

memoriā poſſit ante celebrationē hoc facere.
Solutio Expedit vt ita faciat ꝓfert ſi publice et coram
multis ſit celebraturus vel ſi multorū noīatim
mēoriā hēre velit ſicut etiā expedit vt celebra
turus habēs deſideriū dicendi vel meditandi
alia ſpecialia ꝓ deuotione maiori excitāda cir
ca ſumptionem ſacramēti hoc faciat ante cele=
brationē vel etiaʒ ſub celebratione ſi miſſa in
notis cārek et ipſis aptū ad hoc habeatur.
Dub. 7. Utꝝ reqrak attētio celebrātis circa dicenda ⁊
Solu. agēda queadmodū nō neceſſario reqrik actua=
lis intētio vt ſupius. c. iij. arti. iij. circa reuolu
tionē tertij dubij dictū ē. Ita etiā ⁊ nc̄cio req
rik actualis et cōtinua attētio virtualis tū ſēp
ē neceſſaria. Eſt aūt virtualis attētio virtus qdā
relicta ex actuali attētiōe pria ſi intētiōe ſiue
ꝓpoſito pſeuerādi in tali attētione actuali.
Et hec etiā ſufficit niſi interrūpank p actualē
attētionē ſibi ꝯria ſiue volūtaria cōuerſionem
vel euagationē ad alia. Uerūtū ſtudioſaʒ dili
gētiā adhibere dʒ celebrās vt actualem atten=
tionem retineat ⁊ ne de alia diſtrahatur qm̄ ſi
qs debitā diligentiā non adhibeat a peccato
non poteſt excuſari.
S Utrū ad debite ⁊ digne celebrādum requirak
deuotio in celebrāte.
Solu. Deuotio duobus mōis pōt accipi. Primo ꝓ vo
luntate ꝓmpte tradidiſſe ex dilectiōe ad ea q̄
ptinēt ad deū famulatū. Scd̄o ꝓ feruore dile=
ctiōis q̄ mēs cū q̄dā ſuauitate ⁊ delectatōe ele
uak ad deū ⁊ ſcd̄ʒ vtrūqʒ modū duplex pōt eē
deuotio. q̄dā eīn ē actualis qn̄. ſ. actualr volū
tas prōpte ſe tradidit diuino obſeq̄o vel mēs

actualiter feruet in dilectiōe: alia eſt virtualis
vt cū ex actuali et p̄uia deuotione reliq̄tur que
dam virtus q̄ ad act⁹ ſequētes cōcurrit. Circa
actualē deuotionem duo ſunt conſiderāda. ſcꝫ
deuotio ipſa ⁊ conat⁹ ad acq̄rēdā eam. Circa
officium etiā miſſe duo attēdēda ſunt .ſ. miſſe
celebratio: ⁊ ad celebrādū debita p̄parat{io}ne
ſacerdos itaqꝫ celebratur⁹ in ꝓperatione cir-
ca examinationē ⁊ ꝓbationē ſuipſius tenetur
habere deuotionem primo mō dicā actualiter
hoīs enim p̄parare animā. De hac deuotione
videt̄ eē intelligēda gloſa .i. corin. xi. dicens.
Indignus eſt q̄ nō deuota mēte accidit ad eu-
chariſtiā: ad deuotionē vero ſecūdo mō dictaꝫ
actualiter hn̄dā nō tenet̄. Ille em̄ feruor dile-
ctionis a dn̄o gratuite datur. Unde aliqn̄ deſi
deratus dari denegatur vel datus ſubtrahitur
alicui ſcd̄m q̄ diſpoſitio eius meretur vel ſalu
ti ſue dominus nouit expedire. Uerūtamē ce-
lebratur⁹ tenet̄ toto conatu illum feruorē deſi
derare et poſſibile diligētiā adhibere faciēdo
totū quod in ſe eſt vt ſibi detur nitendo oēm
teporem diſtractionē et euagatione mētis ex-
pellere ⁊ ſi aliq̄d hui⁹ modi occurrat celebra-
re non tenere hoc em̄ faciēdo nō ceſſet̄ indig-
nus ſed ſufficiēter deuotus accedere. Ūn̄ ſi ꝓ
tūc ille feruor ei nō detur nō debꝫ ꝓpter hoc a
celebratione abſtinere ſed abſqꝫ ſcrupulo cele-
brare. In ipſa autem celebratione non requi-
ritur de neceſſitate deuotio actualis prius ac-
cepta: ſed ſufficit et etiā requirit̄ virtualis ex
actuali p̄cedēte relicta: lꝫ etiā nō req̄rat̄ actua-
lis deuotio: ſcd̄ꝫ dicta eo q̄ nō ē i libera ptāte

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

noſtra requirit tñ ⁊ ſufficit deſideriũ cũ poſſi-
bili cognatu actuali ad reqrẽdũ illam deuotio-
nem ita ꝙ celebrãs faciat ꝙ in ſe eſt cor surſũ
eleuando prout et ipſe aſtantes: excitat ⁊ hor-
tatur tñ dicit ſurſum corda. Circa qđ dicit pri-
ſcianus papa vt hec hẽtur de conſe di. i. quãdo
Ideo ſacerdos p̃fatiõe premiſſa parat fratrum
mẽtes dicẽdo ſurſũ corda: dũ reſpondet plebs
habemꝰ ad dominũ admonetur nihil ſe aliud
q̃3 dñm cogitare deb3. Claudat contra aduerſa
rium pectus et ſoli deo pateat: nec ad ſe hoſtẽ
dei peruenire patiatur hec tibi: vtrũ celebrãs
9 debeat ſtare capite diſcoopto ſic vt habetur de
Solo cõſe. di. i. ca. nullꝰ. niſi occurrat rõnalis cã co-
opẽdi vnde ſi quis abſ ꝗ tali cã ſtet coopertꝰ
grauiter peccat vt habetur in eodem capitulo
dubi. Cũ quo debeat fieri ablutio poſt ſũptionẽ ſan-
guinis cũ vino vt habetur ex parte de cele. miſ.
Solo. Cuiꝰ ratio inferiꝰ vltimo capitulo reddetur.
11 Utrum ſacerdos poſt miſſam inceptam licite
poſſit deſiſtere officium non perficiendo.
Solo Non poſte niſi occurrat aliqua rationabilis et
ſufficiens cauſa.
12 Quid agendũ ſi ſacerdos poſt miſſã inceptã
moriatur vel in talem infirmitatem aut debili-
tatem incidat vt non poſſit perficere.
Solu. Si aliquod iſtorum contingat ante conſecrati-
onem non eſt neceſſarium ꝙ miſſa ꝑ aliũ perfi-
ciat põt tñ fieri ſi aſſit alicuiꝰ ſacerdos diſpo-
ſitꝰ Et ille ĩcipiat vbi prior dimiſit ꝙ ſi neſciat
põt ĩcipere a pĩcipio. Si vero aliqđ predictoꝝ
cõtingat poſt ꝯſecrationẽ corporis ⁊ ante cõ-
ſecrationẽ ſanguinis vel poſt cõſecratiõe3 vtri

uſq₃ tūc ſuppleri ⁊ pfici miſſa p aliū diſpoſitum. Si aūt cōtingat hoc in plationem verborū ↄſecratiōis corporis verbis iā ī parte prio ſciatis ſimiliter pficiat p aliū que incipiat ibi Qui pridie. Et ſi illud cōtingat ī cōſecratione ſanguis incipiat ibi. Similitudo: ſic etiā agēdum videtur cū dubitatur. Utrum prior ſacer-
13 dos inceperit verba cōſecrationis proferre. et non pfecerit. Nec reputādum eſt tūc fieri iterationē quia non intelligitur iteratum quod ambigitur eſſe factum.

14. Quid agēdū ſi celebranti ſanguis per nares erumpat vel fluere incpiat.

Solu. Poſare debet reclinādo vel ſedēdo donec fluxus ceſſet. Cauere āt dʒ ne veſtes vel aliqua ſacra per ſanguinē coinqnentur recipiēdo illum vel in aliquo vaſe vel pāniculo put diſcretiōi ſue melius ↄuenire videtur ſi autē ille fluxus reſtringi non poſſet neq₃ ſacerdos officiū perficere: tunc agēdū ē vt in caſu dubij pcedentis.

Quid ſi ſacerdos omittat aliquid vel aliqua de dicendis vel agendis in miſſa.

Solu. Si obſeruet ea q̄ neccīo an cōſecrationē requirūtur cōſecrat: ſed tū grauiter peccat ſcienter omittat aliquod notabile ex inſtitutione ſiue conſuetudine eccl'ie ad hoc officium reqſitum vt puta miſſe introitū. Epiſtolā Euāgeliū vel aliud huiuſmodi ſi aūt aliqd modice reputationis vel ex negligētia aliquid omittat minus peccat. Diligentiſſime tū cauere dʒ ne ↄtingat

Reſoluēs. iiij. dubia q̄ occurrūt circa dicenda agenda et cauenda poſt miſſe celebrationem.

Dubi. i Utrū ſpalit aliq̄ ſit dicēda p⁹ miſſe celebratōeʒ

Sic primo nãq; et oĩa dicende ſunt corde et
ore debite ⁊ deuote gratiarũ actiões. Cũ enim
vt et ipſe celebrãs in prefatione ꝓteſtatur di=
gnũ et iuſtũ ſit atq; equũ ⁊ ſalutare vt ſemp ⁊
vbiq; dño gratie agant: qr ĩ illo loco vel tẽpe
nobis bñficia ſua clementer largiri ceſſat dig=
niſſimũ iuſtiſſimũ et equiſſimũ eſt vt hoc fiat
poſt hui⁹ bñficij preceptionem ⁊ tanto diligẽ
tius atq; deuotius q̃to inter oĩa bñficia hoĩ=
b⁹ a deo collecta illud vnũ de maximis habet
Nõ ſolum autẽ ideo gratias agere debet cele=
brans ne ꝓpter ingratitudinẽ de tanto benefi
cio grauius iudicet a dño: ſed et vt de tali gra
tias debitas exhibens potiorum beneficiorũ
dign⁹ efficitur et precipue vt ad craſtinã cele=
brationẽ vel feſtẽ ſpiritualem iſtius ſacramen
ti ſumptionẽ ad quam ſemper tenetur eſſe di=
ſpoſitus ꝑparatior reddatur ſemper enĩ cele=
bratio precedens diſpoſitio ac preparatio eſſe
ad ſequentem. Magis autem attendẽda eſt in
huiuſmodi gratiarũ actione feruida cordis de
uotio q̃ prolixa labiorum oratio.

2 Utrum poſt celebrationem aliqua etiam ſin=
gulariter ſint agenda.

Solutio Sic dz enĩ his q̃ celebrauit in oĩb⁹ timorita
te virtuoſe ⁊ exẽplariter ſe habere et in bonis
occupationibus exercitijsq; ſalutaribus cõſo
lationẽ et delectationem querere vt in meditã
do pſallando orando ſtudendo ſcribẽdo legen
do docẽdo et horas canonicas debite pſoluen
do/ita vt et diabolus nũq; eũ ocioſuz ĩueniat
et ad futura dona paratior fiat que ſunt ſacer=
Dubi. 2. doti poſt celebrationem cauenda. Maxime

Solutio cohibenda eſt lingua ne loquatur lenia inutilia ſcurrilia vel doloſa verba ſic etiam viſus ne videat vana. Et ſuo modo ſenſus ceteri ſūt cuſtodiendi precipue etiam crapula et ebrietas fugienda: ioci ⁊ ludi vitandi ⁊ vt hec facilius fieri poſſit ſtudendum eſt: vt dicit beatus grego. vt ſemper anim⁹ i ſuo pōdere ⁊ vigore ſeruetur ne poſtea cum fluxa cogitatio diſſoluat ne vana leticia mentē ſubrepat: et lucrum cōpunctionis anima per incuriam fluxe cogitationis perdat.

4 Utrum ſtatim poſt miſſe celebrationem ſit cōmedendum vel bibendum.

Solutio De iure nō debet fieri. Aū in canone: trib⁹ de cōſe. di. ij. dz. Si mane dñica portio edit vſq3 ad ſextam ieiunāt miniſtri q̄ ea3 ſumpſerunt. Et ſi tertia vel quarta hora acceperūt ieiunēt vſq3 ad veſperas. Sed de cōſuetudine hoc ius non ſeruatur ꝑpter reuerentiam tn̄ tāti ſacramenti dignum eſt vt cibo ⁊ potu abſtineat do nec debite gratiarum actiones ſint reddite et ita etiam interea ſpecies ſacramentis veriſſimiliter exiſtimentur corrupte.

Capitulū. vi. De dubijs occurrētibus circa materiam ad conſecrādū aptā videlicet panē et vinū. vi. cōtinet ar.

Arti. I. Reſoluens ſex dubia q̄ incidunt circa panē cōſecrandum ſiue hoſtiam anteq3 conſecretur.

Dubiū Quis et qualis debet eſſe panis vt conſecrat et ex eo confici poſſit corpus chriſti debet eſſe triticeus aqua naturali confectus et azimus id eſt non fermentatus.

2 Quid agendū ſi ſacerdos percipiat panē nõ
eſſe triticeum vel alia aqua q̄ȝ nacurali confe-
ctum aut fermentatum.

Solutio Si aliquid iſtoꝝ percipiat ante inceptionem
canonĩ panē illum remoueat et aptū apponat
Et ſine alicuiꝰ repetitione ꝓcedat ſi poſt īce-
ptionem canonis et ante verba cõſecrationis
remoueat vt ſupra ⁊ canonē reincipiat hoc vi
detur tutiꝰ et cõuenientiꝰ ſi poſt verba conſe-
crationis panis: ⁊ ſiue ante ſiue poſt conſecra
tionem ſanguinis ante tñ ſumptionem panis
remoueatur ille panis et recipiatur aptꝰ atq̄ȝ
conſecretur vt ſupra Panis vero ſupra quam
prolata ſunt verba conſecrationis reuerenter
tractetur et ſumatur a celebrante poſt ſump-
tionē ſanguinis vel a miniſtrante ſi poſt ſum
ptionē illiꝰ panis et ante ſumptionē ſangui-
nis recipiatur de nouo panis aptus et ſecret
vt ſupra atq̄ȝ ſumatur non obſtante ꝙ ieiuni-
um ſit ſolutum per ſumptionem panis non cõ-
ſecrati qꝛ p̄ceptū defectione huiꝰ ſacramentis
maioris eſt ponderis q̄ȝ preceptum ꝙ hoc ſa-
cramentum a ieiunio ſumatur ſi poſt ſumptio
nem ſanguinis reponatur nouꝰ panis aptꝰ vt
ſupra et nouum vinum ⁊ cū repetitione cano-
nis fiat noua conſecratio vtriuſq̄ȝ atq̄ȝ ſūptio
ne ſacrameutum maneat imperfectum ſi vero
panis aptus ⁊ debitus haberi non poſſet ante
conſecrationem deſeratur miſſa incepta.

3 q̄d agēdū ſi pāis appoſitꝰ ꝑcipiat eē corruptꝰ

Solutio Quia panis corruptus dr̄ q̄ ſubſtātiam ⁊ ſpe
ciem panis perdidit vel ex putrefactione vel
vetuſtate vel alio hm̄oī ꝙ percipi poteſt cū cõ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tinuitas et ſoluitur ſapoꝛ odoꝛ coloꝛ aliaq̃ ac
cidētia mutata ſunt: ideo nō eſt panis neq̃ cō
Dubiū ſecrabilis. Si ergo percipiatur aliquo modo/
rū circa ꝑcedēs dubiū expreſſoꝛum agat etiā
eo modo quo ibidem dictum eſt.
4 Quid agendū niſi panis nō fuerit appoſitus
vel poſt appoſitionē ablatus et non ꝑcipiatur
donec veniatur ad verba conſecrationis.
Apponatur in illis aptus repetatur canon: et
fiat conſecratio illius.
Quid agendū ſi panis ſit diſpoſit⁹ ad coꝛru-
ptionē ſicut notari pōt ex aliquali mutatione
ſapoꝛis vel odoꝛis/ vel ſi hēat foramē vel fra-
cturā aut ablata ſi aliqua particula vel non ſit
rotūdus vt moꝛis eſt: vel habeat aliquā macu-
lam aut alium defectum conſimilem.
Solutio Si aliquis iſtoꝛū caſuū occurrerit et ꝑcipiat
ante cōſecrationē ꝓpter reuerentiā ſacramen-
ti remoueatur panis ille ⁊ apponat ali⁹ apt⁹
ſi aūt alius haberi non poſſit ꝓcedat nichilo-
min⁹ in miſſa ⁊ perficiat niſi defect⁹ in pane
a deo notabilis fuerit q̃ graue ſcādalū aſtan-
tiū timendū ſit ſi ꝓcedat. ſi vo poſt cōſecratio-
nem ꝑcipiatur talis defectus aut in ipſa cōſe-
cratione ꝓcedatur ⁊ ꝑficiatur officium.
Dubiū Utrum in aliquo caſu ſacerdos poſſit licite le-
gere vel cantare miſſam ⁊ nō cōſecrare panem
ſiue conficere coꝛpus chꝛiſti.
Solu. In nullo caſu licet. Grauius enim peccat pſ-
byter criminoſus qui ſe celebꝛare ſimulat et
non celebꝛat q̃ ſi celebꝛaret. Pꝛoꝛſus ita-
q̃ falſa remedia ſunt abijcienda que ſunt ve-
ris periculis grauioꝛa.

Arti.2. Reſoluens.8. dubia q̄ occurrunt circa panem
conſecratum ſiue corpus xp̄i ante ſumptionez.

1 Utrū ſacerdos cōſecrās panē teneatur ſumere.

Sol. Quotiens ſacerdos conſecrat tenetur ſumere
vtrū ī p̄dicto caſu teneatur ſꝑ totum ſumere.
Non ſemꝑ tenetur. Si eñi ſacerdos conſecrat
plures hoſtias ꝓ viatico infirmoꝝ reſeruādas
vel aliȷs ꝓ tunc diſpenſandas nō tenetur niſi
vnā ſumere. ſi etiā aliquis ſub miſſa incideret
in īfirmitatē vbi īmineret ꝑiculū mortis ⁊ nō
haberetur alia hoſtia cōſecrata debet ſacerdos
illā quam ip̄e ſumptur⁹ erat totā diuidere et ꝑ
dubi. tem infirmo dare. Si etiaʒ poſt ſumptōem ſan-
guinis et ablutionis reperiretur aliqua nota-
bilis perticula hoſtie cōſecrate vel tota hoſtia
conſecrata reſeruari debet et non pro tūc ſu-
mi vt infra tangetur.

3 Quid agendū ſi deprehendantur alique par-
ticule ſuper corporali: palla: vel patena: que de
hoſtia coſecrata ſint reſolute.

Solu. Diligenter recolligantur et ſumātur cum ho-
ſtia ſumēda vel ſanguīe āte ſūptionē ablutōis

4 Quid agēdū ſi propter frig⁹ aut aliam cauſaʒ
accidentalem hoſtia vel pars eius ceciderit in
calicem de manu ſacerdotis.

Solu. Si tota hoſtia inciderit nichil terandūʒ eſt ſʒ
obſeruatis ceteris obſeruādis ſumatur ſimul
cum ſanguine. Si vero ꝑs aliqua in manu re-
manſerit frangatur illa ⁊ pars vna mittatur in
calicem ⁊ procedatur vlterius more conſueto.

5 Quid agendū ſi ceciderit hoſtia cōſecrata vel
ꝑs ei⁹ ſuꝑ t̄rā vel lapidē vl' pānū vel aliō ɔſile

Solu. Statim reuerēter leuetur ⁊ reponatur illō vbi cecidit: perquiratur ꝙ diligenter ſi alique particule de hoſtia reſolute ibi remanſerīt que conſimiliter leuēt. Deinde loc⁹ vbi hoſtia iacuit radatur ⁊ abraſa comburātur cineſqꝫ in ſacrario reponant. Et ſi locus non poſſit ꝯuenienter ſtatī radi circūſignetur ⁊ cooperiatur ne pedibus tāgatur donec cōmoderari poſſit. Si ve

Dubi. ro ſup pānū veſtē aut aliud huiuſmodi ceciderit diligēter excutiatur ps illa vbi iacuit ſuper corporale vel patenā: poterit in ſuper lauari et aqua lotionis in piſcinā mittit. Et vbi occurreret caſus ꝙ ſacerdos nō poſſet cōueniēter vel ſine graui ſcādalo leuare vel ſi eēt piculū ī mora vt timeretur ꝙ aīal brutum aut puer ſumeret vel pedib⁹ cōculcaretur vel aliud huiuſmōdi tūc deberet reuerenter leuari a miniſtranti vel alio etiam laico ſi non aſſit alius ſacerdos et porrigi ad manum celebrantis.

6 Quid agendum ſi ſacerdos caſualiter tangāt hoſtiā cū naſo mēto barba veſte vel alio hmōi.

Solu. Si notabiliter tetigerit ita vt veriſſimiliter timeri poſſit ꝙ aliqua pticula minima hoſtie ibidem māſerit adherēs: ſtatim poſt ſūptionē hoſtie vel ante ſi cōmode fieri poſſit fricetur cum extremitate patene ſup corporale illa pars naſi mēti vel illius q̄ tacta fuit hoſtia. Deīde excutiatur corporale ſup patenā ⁊ ſi aliquid vbi appareat de hoſtia ſumatur vel mittatur ī calicē et ſumatur cū ſanguine ⁊ nichilominu⁹ p⁹ ablutionē digitoꝝ diſcrete lauetur vel humectet cū digito eadē ps rei contacte ⁊ aſtergatur cū pā

niculo abſterſus quo calix abſtergi ſolet ſi cuꝫ veſte aut alio cōſimili tetigerit excuſiat̄ ꝑs illa ſup patenā vel corporale ⁊ agat̄ vt ſupra.

7 Quid agēdū ſi hoſtia cōſecrata ꝑ vētū vel aliquo alio mō fuerit amota de altari ⁊ amiſſa.

Solu. Fiat diligentiſſima perquiſitio ad inueniēdū hoſtiam q̄ ſi inuenta fuerit reuerenter reponatur ⁊ ꝓcedatur in miſſa: ſi vero inueniri nō poſſit accipiatur noua hoſtia: reincipiat̄ can̄. ⁊ cōſecret̄: deinde ꝓcedatur modo conſueto.

8 Quid agendū ſi cū ſumendū eſt ſacramētum corpus chriſti miraculoſe appareat ſub ſpecie carnis vel pueri vel aliqua alia non conueniē ti humane refectioni.

Solu. In tali caſu nō eſt ſumendū nec ꝓpter hoc ſacerdos efficitur trāſgreſſor p̄cepti quo mandatur vt ſacerdos cōſecrās ſumere debeat conſecratū: q2 q̄ miraculoſe fiūt legib9 nō ſubdunt̄.

Arti. 3. Reſoluēs. vij. dubia circa panem conſecratum ſiue corpus xp̄i poſt ſumptionē occurrentia.

1 Quid agendū ſit ſi in ſumptiōe ſanguis remaneat pars hoſtie in fundo calicis.

Solutio Cauendū eſt ne infundatur vinū vt cū illo ſumatur: q2 ſi cum vino ſumeretur ex quo vinum citius deſcenderet in ſtomachuꝫ et perueniret deſcēſum illius ꝑtis hoſtie/ tūc iam ſolutū eēt ieiuniū et ita ſacerdos ieiunus ſumeret.

Dubiū Q̄d in hoc caſu fieri nō dꝫ cū aliud et facile remediū haberi poſſit hoc videlꝫ vt digito cōſecratio ducatur illa pars ad labiū calicis ⁊ inde ſumatur/ poſtea digitus fugat̄ ⁊ ablatur cū vino: et illud etiam ſumatur.

2 Quid agendē ſi poſt ſumptionem ſanguinis reperiuntur alique particule ſiue reliquie reſolute de hoſtia.

Solutio Si certū ſit ꝙ reſolute de hoſtia conſecrata: ꝛ reperiantur ante ſumptionē ablutionis ſtatiꝫ ſumantur. Si poſt ſūptionē ablutionis reperiant ꝛ ſit aliqua ita magna ꝙ poſſit abſqꝫ periculo tractari ꝛ reſeruari: tūc reſeruet vſqꝫ ad ꝓximā celebrationē in qua cū hoſtia ſumatur niſi graue ſcandalū timeatur euenire ex reſeruatione. Si aūt oēs ſint a deo parue ꝙ abſqꝫ piculo tractari ꝛ reſeruari nō poſſint tūc ſumātur: nō obſtāte ꝙ ꝑus ſūpta ſit ablutio: qꝛ quādiu ſacerdos eſt in actu ꝑfectionis ſacramēti: et recollectionis reliquiarū/ quicqd fit dꝛ fieri mox ꝛ incontinenti nullo actu ꝯtrario/ intermedio id eſt quaſi ſimul ſumeret oīa anqꝫ cenſeat nō ieiun⁹. Ubi etiā ſolutū eēt ieiuniū nō obſtaret: qꝛ ꝑceptū de ꝑfectiōe ſacramēti mai⁹ vt ſupra patuit. Cautū tñ videt vt añ ablutionē reliquie diligenter ꝑquirant et recolligent atqꝫ ſumātur. Si vero dubium ſit vtrum reliquie iſte reſolute ſint de hoſtia cōſecrata vꝉ nō ꝯſecrata agatur vt dictū eſt cū hac tñ gñali intentione ac cōditione: ſi ſint conſecrate.

3 Quid agendum ſi poſt ſumptionē ſanguinis reperiatur aliqua hoſtia integra.

Solutio Si certū ſit ꝙ ſit cōſecrata ꝛ reperiat añ ſumptionē ablutiōis: ſtatim ſumi pōt vel reſuari. Sic etiā agendū eſt ſi ſupmanſerit aliqua hoſtia de eis quibus alij cōmunicauerunt.

Si poſt ſumptionem ablutionis inueniat re=

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ſeruetur pro viatico vel in ſequẽti celebratiõe
Dubiũ ſumatur. Si vero dubiũ ſit an ſit conſecrata agatur eodem modo: cum hac tamen conditione ſi ſit conſecrata.

4 Quid agendum ſi quis poſt ſumptionem corporis chriſti ſtatim patiatur vomitum.

Solutio Reuerenter recolligant̄ ſpẽs panis ſi diſcerni poſſũt: et reponãtur ĩ ſacrario: vel ſumãtur ab aliquo ſi ſaltem adſit aliq̃s ad ſumendũ diſpoſit⁹ abſq; nauſea ⁊ ea in quib⁹ iuẽte fuerĩt ſpecies cõburant̄ ⁊ cineres in ſacrario recõdãtur.

5 Quid agendũ ſi q̃s poſt ſũptionẽ ex infirmitate ſtatĩ emittat per ſeceſſum quod ſumpſit.

Solutio Recolligantur ſpecies et fiat ſicut in caſu precedentis dubij.

6 Quid agendũ ſi hoſtia cõſecrata et reſeruata reperiatur putrefacta vel aliunde corrupta.

Solo Reuerenter tractet̄ ⁊ in ſequẽti miſſe celebratione ſumatur poſt ſumptionem ſanguinis.

Dubiũ Si vero ſumi nõ poſſit recondatur in ſacrario

7 Quid agendum ſi hoſtia conſecrata comeſta fuerit mure vel vel alio bruto.

Solo Si aĩal illud ſtatim apprehẽdi poſſit/aperiat̄ corpus eius et diligenter ꝑquirat̄ tã in ore q̃ in teſtinis ſi aliq̃ ſpecies inueniri poſſint q̃ ſi inueniatur recolligãtur et recondant̄ in ſacrario. Corpus vero animalis comburatur et cineres ſimiliter recondentur.

Arti. 4 Reſoluens. xiiij. dubia circa vinũ priuſq̃ conſecretur incidentia.

1 Quod et quale debeat eſſe vinum: vt ſit aptũ ad conſecrandum.

Aqua vinata ſeu aqua ſupfuſa ſup aceruos vuarum poſt vinum expreſſum quia nō eſt vinū agreſſo id eſt ſucco de vua ī materia expreſſo

Solutio Debet eſſe vinū vitis de vua exp̄ſſū ⁊ ideo poteſt hoc ſacramētū cōfici in

Dubiū

Aceto.

Malo grauato

Vino ceſarorum: quia non eſt vinū Vitis adhuc in vua contentio q2 non eſt exp̄ſſum de vua vnde magis habet rōnē₃ comeſtibilis q̄₃ potabilis.

2 Quid agendū ſi loco vini fuerit aqua vel aliꝰ liquor poſitus ē in calicem.

Solutio Si ſacerdos hoc percipiat ante conſecrationē panis et vinum habere non poſſit/ miſſam deſerat imperfectam.

Si aūt vinū habere poſſit/effundat priorē₃ liquorē ⁊ īponat vinu₃ cū aqua ꝓcedat q₃ vlterius nichil repetendo: ſi vero ꝑcipiat poſt conſecrationē panis ⁊ aū cōſecrationē calicis ⁊ vinū nō poſſit hr̄e ꝓcedat nichilominꝰ corpꝰ xp̄i ſumēdo abſq₃ ſanguīe ⁊ miſſā terminādo: ſed ſi poſſit hr̄e vinū effūdat liquorē ⁊ p̄paret calicē. vt ſupra ꝓcedat q₃ ad ꝯſecrationē calicis Incipiēdo ibi ſimili modo nichil repetēs de priꝰ lectis: ſi aūt ꝑcipiat hoc poſt ꝯſecrationē calic₃ et aū ſūptionē atq₃ diuiſionē hoſtie ⁊c. effūdat illū liquorē ī aliō vas q̄ poſtea ꝓpt̄ reuerētiā v̄boꝝ ꝯſecratiōis ſup ipſum prolatoꝝ

mittat i piſcinā:īponatq; vinū aq̄ mixtū i ca‑
licē: quo facto accedat ad ↄſecrationē ſāguis
reīcipiēdo ibi. Similimō:ꝛ deiñ ꝓcedat more
ↄſueto: vbi vero vinū hēri nō poſſ; ſumendum
eſt corp⁹ abſq; ſanguie: vt in caſu p̄cedēti. Et
ita etiā i ſeq̄ntib⁹ agēdū eſt ſi vinū hr̄i poſſit
ſ; hoſtia ſit diuiſa ꝛ ps miſſa i calicē tūc caute
trahat illā ptē ꝛ reponat ſup patenā ꝛ liquorē
effūdat i aliud vas/ quē poſtea ſumat p⁹ ablu‑
tionē vel i ſacrario recōdat ꝓpter reuerentia;
hoſtie ↄſecrate īpoſite i ip;. Deiñ īponat vinū
cū aqua ꝛ reīcipiat vbi pri⁹ ꝓcedendo ad ↄſe‑
crationē ſāguis: et qꝛ illa ps hoſtie q̄ extracta
de calice nō pōt bñ tractari ꝓpter humectatio
nē idō capiat aliā ptē hoſtie nō humectatam et
cū verbis ac ſignis ↄſuetis mittat i calicē: ptē
vero humectatā ſumat cū alia pte non hume‑
ctata: et ꝓcedet vlteri⁹ more ſolito ſi vero p̄di
ctū liquorē pcipiat poſt ſūptionē corpis: ante
tñ ſūptionē ꝛ guſtationē iſti⁹ liquoris īdebiti
tūc ſicut pri⁹ extrahat ptē hoſtie miſſā in cali‑
ce et reponat ſr̄ patenā: et faciat cū liquore vt
pri⁹ Jmponat q; vinū cū aqua: ꝛ ↄſecret ſāgui
nē reincipiēdo vt ſupra. Et vbi faciēda ſūt ſi‑
gna ſup calicē cū hoſtia anteq; dr ꝛ etiā cū dr
Pax dñi. ꝛc. faciat ſigna illa abſq; hoſtia ſup
calicē: i cetis ꝓcedat more ſolito tandē ſūat p
tē hoſtie humectatā ꝛ poſtea ſāguinē ꝛ miſſā
pficiat vt ↄſuetū ē ſ; ſi liquorē illū ſumē icepit
et adhuc i ore teneat vel pti deglutierit dūmō
ps hoſtie i calice remāſerit emittat diſcrete ex
ore i aliō vas extrahat ptē hoſtie ꝛ agat cū liq̄‑
re ꝛ cetis vt i caſu p̄cedēti: ſi aūt ēt ptē hoſtie

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ĩn os ſuſceperit nō tñ tranſglutierit diſcrete ⁊
caute totū emittat et ore in calicē: deīde extra
hat ꝑtē hoſtie vel particulas eiꝰ ſi in ꝑticulas
reſoluta fuerit ⁊ faciat in ceteris vt ſupra: ſi ve
ro partē hoſtie cū liquore ſumpſerit tunc niſi
graue ſcādalū timeat apponēda et alia hoſtia
cōſecranda ⁊ calix cū vino ⁊ aq̄ ꝓparādꝰ ⁊ rei
cipiēdū ē a canone ⁊ vtrūqꝫ ꝯſecrādū atqꝫ ſu
mēdū: ſꝫ ſi graue ſcādalū timeat ex appōne no
ue hoſtie tūc ſolū ꝓparet calix cū vino ⁊ aq̄ et
ĩcipiat ab illo loco. Simili mōꝛ ꝯcludat cum
iſtis ꝟbis hec quotiēſcūqꝫ feceritis ĩ mei me
moriā facietis ⁊ ſtatī ſāguis ſic ꝯſecratꝰ ſumat
nec obſtat ĩ iſtis caſibꝰ ſolutio ieiunij qꝛ ꝓce=
ptū de ꝑfectiōe ſacramēti maiꝰ ē qꝫ ꝓceptū de
ieiunio vt ſ̄ dictū ē In oībꝰ eē dictis caſibꝰ cū
cautela ⁊ diſcretiōe agēdū eſt vt qꝫtū fieri po=
terit ſcādalū euitet Vñ neqꝫ hoſtia neqꝫ calix
iterato eleuari dꝫ ſi priꝰ facta fuerit eleuatio.

Dubi.3. Quid agēdū ſi ĩpoſitū ſit vinū corruptū quia
Solutio vinū corruptū ſpeciē vini atqꝫ ſubſtātiā ami=
ſit ſicut mutatio accidētiū demōſtrat ideo non
eſt conſecrabile. Cum ergo percipitur eſſe cor
ruptum aliquo morum expreſſorum in precedē
ti dubio agatur vt ibidem expoſitum eſt.

4 Quid agēdū ſi vinū nō ſit ĩpoſitū calici neqꝫ
aliquis alius liquor ſed dimiſſus ſit vacuus.
qꝫcito ꝑcipitur imponēdū eſt vinū aqua mix=
tum ⁊ vlterius ꝓcedendū ſi autē vinuꝫ haberi
nō poſſit et fuerit ante conſecrationem panis
tunc miſſa deſerata imperfecta ſi vero cōſecra=
tio panis facta ſit procedatur in miſſa vt circa
ſecundum dubium huius articuli tactum eſt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quid agendū ſi vinum ſit diſpoſitum ad corru-
ptōez nō tñ corruptū vt ſi aſueſcat ſi ſit pēdulū
aut fetidū vł īmūdū aut aliū ꝯſimiliter habēs
Solu. deffectū ſi percipiatur ante cōſecrationem cali
cis remoueatur ⁊ apponaꝛ vinū aptū ſi haberi
poſſit ſi āt haberi nō poſſit vel ſi pcipiaꝛ pᵒ cō
ſecrationem procedatur et perficiatur officium
dubi.6. Utrū in muſto poſſet confici hoc ſacramētum.
Solo. Pōt cōfici ſ; nō dꝫ ſi nō ſit defecatū vel purifi
catum niſi neceſſitas cogat: qꝛ cogente poſſet
etiam exprimi de vua in calicem.
7 Utrum vino cōſecrādo poſſit vue ītegre permi
Solu. ſceri: hoc fieri non dꝫ. qm ꝓhibitū eſt vt habeꝛ
de co. di. ij. dicimus. Neqꝫ permiſceri debet
muſtum ex vua preſſum in calicem.
8 Utrū cōfici poſſit hoc ſacramētū īnectare ſiue
vino cōdito aut ſpēs aromaticas colato ꝗdiu
Solu. natura ſpēs vini manere pōt. ꝯfici non tñ de-
bet fieri niſi in caſu neceſſitatis.
9 Utrū poſſit cōfici in vino puro abſqꝫ cōmitio
Solu. ne aque. Pōt ſed nō debet. Utꝫ ſi ſacerdos aū
cōſecrationē dep̄hēdat aquā nō eſſe cōmixtam
x ſtatim cōmiſcere debet. Queritur qualis debēt
Solu. eſſe aqua ī vino ꝯmiſcenda eſt. Aqua debet eē
naturalis ſiue elementaris et pura.
11 Quanta debeat aqua vino commiſceri.
Solu. Tam modica debet imponi vt vinum in ſua na
tura et ſpecie poſſit permanere ſi eñ a natura
ſua mutareꝛ nō poſſet confici. Unde vna gutta
aque ꝗtūcūqꝫ parua dūmodo debito tpe fue-
rit impoſita vt poſſit fieri mixto ſufficit ⁊ p̄ci-
pue ſi vinū ſit debile. Utrum ſufficiat ꝙ aqua
fuerit admixta vino ad huc exiſtente in dolio

Solu. Non ſufficit. qꝛ ei ꝯmixtio illa ſacramētalis ē
iō fieri nō dꝫ anq̄ꝫ myſteria inchoētur vel fiat
āt ꝑpatio ad ichoādū ⁊ ad tardi⁹ immnēte obla
tione vt poſſit fieri trāſmutatio aque in vinuꝫ

13 Utrū quis licite poſſit non conſecrare vinum
facta conſecratione panis.

Solo. Nō pōt licite ꝑfecta eñ debent eē ſacramenta:
xp̄s aūt hoc ſacramentū ſub ſpēb⁹ panis ⁊ vini
īſtituit vñ vtrūq̄ꝫ offerri cōſecrari ⁊ ſumi debet

14 Quid agendum ſi ſacerdos deprehendat vi-
num eſſe ꝯgelatum ī calice cum vult conſecrare

Solu. Sacerdos curā adhibere dꝫ vt reſoluatur vel ꝑ
applicationē pānaꝝ aut pāni calefacti vel ma
nuū calefactaꝝ aut ꝑ infuſionē vini calefacti vt
recipiat rōnē actulē pot⁹: ſi tñ nō reſoluereẗ ni
chilomin⁹ poſſꝫ ꝯfici qꝛ ꝑ ꝯgelationē natura vi
ni nō eſt corrupta hoc tñ caueri dꝫ q̄ꝫtū fieri pt

Arti. 5 Reſoluēs octo dubia q̄ circa vinū conſecratū
ſiue ſanguinē xp̄i ante ſumptionem occurrunt

Dubi. 1 Quid agendū ſi ſi ſacerdos p⁹ cōſecratōnē re-
colat vel deꝑhendat aquā nō fuiſſe admixtā vi
no vtruꝫ videlꝫ adhuc debeat admiſcere.

Solu. Nullo mō dꝫ aquā vino ꝯſecrato admiſcere: qꝛ
ſeq̄retur corruptio ſacramēti ad minus in aliq̄
parte qđ caueri dꝫ ſi fieri poſſet. ſꝫ ꝓcedat ſine
admixiōe aq̄ Admixtio eñ aq̄ nō eſt de neceſſi
tate conſecrationis ſed conſecrantis.

Dubi. 2. Utrū ſacerdos ſꝑ teneatur ſumere ſanguineꝫ?

Solu. Quotieſcūq̄ꝫ ꝯſecrat teneẗ ſumere niſi irreme
diabile īpedimētū ſuꝑueniat: ſi tñ alius ſacer-
dos nō celabrans ꝯmunicādo ſumat corp⁹ xp̄i
talis nō dꝫ ſumere ſāguineꝫ ſꝫ vinū non conſe-

cratum poſt ſumptionem corporis.

3 Quid agēdū ſi ſacerdos ex quacūq̧ cā nō poſſit ſumere vinū: ⁊ ita ēt neq̧ ſanguinē ſumē

Solutio Si ſacd̄os ſciat vel ꝓbabil̄r timeat (valeat. ꝙ nō poſſit abſq̧ nauſea ⁊ piculo vomit⁹ vel alio incōueniēti tm̄ vini ſumere q̄tū ad cōſecratiōnē nec̄ariū eſt nō dꝫ celebrare. Et ſi miſſam īceperit ⁊ nōdū ꝯſecrauerit corp⁹ īceptā deſerat ſi aūt poſt cōſecrationē corporis ⁊ āte ꝯfectionē ſāguīs ſentiat vel timeat ſe nō poſſe ſumere ſanguinē ꝓpter nauſeā ex inſpectione vl̄ odore vini ꝯſecrādi vel alio hmōi accidēte nō dꝫ cōſecrare ſāguinē: ſꝫ dꝫ ꝓcedē ſicut ī illo caſu vbi p⁹ ꝯſecrationē panis calix deph̄ēdit̄ vacu⁹ vel liquore nō ꝯſecrabili parat⁹ ⁊ nō p̄t vinū debitū h̄ri ad ꝯſecrādū ꝓut tactū eſt ſupert⁹ articulo quarto ī ſolutiōe. ij. dubij. ſi ꝟo poſt ꝯſecrationē ſanguinis ⁊ p̄cipue circa tp̄s ſūptiōis ei⁹ hoc ſētiat vl̄ timeat tuti⁹ ē ꝙ nō ſumat/ſꝫ reuerēter atq̧ diligēter reſeruet vſq̧ ad ꝓximā celebratiōnē: in qua poſt ſanguinēꝫ tunc conſecratum et ſumptum ſumat illum.

4 Reſeruatū quid agendum ſi eum ſumi debet ſanguis ſpecies vini ſit congelata.

Solutio Fiat reſolutio aliquo modoꝝ tactorū ſuperi⁹ circa dubiū. xiiij. articuli. iiij. hoc tm̄ obſuato q̄ nullo mō ſup infūdat̄ vinū calefactū: eadēꝫ rōe qua nō dꝫ aūiſceri aqua vino ꝯſecrato: vt circa primū dubiū hui⁹ articuli dictū eſt.

5 Quid agenduꝫ ſi muſca vel aranea aut aliud huiuſmodi ceciderit in ſanguinem.

Solutio Aīal illō caute dꝫ capi ⁊ diligēter lauari ⁊ cō

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

buri et ablutio cum cinerib⁹ in ſacrariū mitti.
Et ſi abſq horrore ⁊ periculo ſumi poſſit ſan-
guis ſumatur more cōſueto. Si autē propt hor
rorē vel periculū vel morem vomitus ſumi nō
poſſit tūc dʒ effundi in aliud vas ad hoc aptum
et cū reliqis reſuari. Nichil eñ abhominabile
ſumi dʒ occaſione hui⁹ ſacramēti: et tunc ne ſa-
cramētū maneat īpfectū dʒ aliud vinū aq̄ mixtū
in calice poni ⁊ vlteri⁹ pcedi eo mō quo ſupi⁹
circa. ij. dubiū articuli. iiij. expſſum ē ſcdʒ q an
vel poſt inceptionē corporis ad hoc dephendit

6 Quid agēdū ſit ſacerdos ante ſūptionem ſan-
guinis dephendat venenū eſſe immiſſum.

Solo Nullo mō dʒ ſumere nec alteri dare: ne calix vi-
te vertat in mortē: ſed dʒ infūdere ī aliud vas
aptū ⁊ vlteri⁹ pcedē mō ī pcedēti dubio expſſo

7 Quid agēdū ſi ſanguis effundat p negligētiā
nō ex toto ſʒ in pte aliqd ſtillauerit de calice.

Solu. Quocūq ſanguis ceciderit extra calicē ſtatiʒ
et reuerētie recolligat diſcretioni mō quo fieri
poterit et in calice refundat. Si autē recolligi
nullaten⁹ poſſit cito lambat vel ſorbeat aut ſu
gat p ſacerdotem ne vel defluat vel imbibat rei
ſup quā cecidit. nec obſtat ſi nondum ſumpſit
corpus xpi: qr neceſſitas hic vt ſanguis ſumat
ante corpus. Ubi xo ſacerdos nō poſſet hoc tā
celeriter facere vel vbi de hoc graue ſcādalum
timeret ſi ipſe hoc faceret tūc pōt ⁊ dʒ miſtrās
ad miſſam ſi ſaltē ſit diſpoſit⁹ ad minus p veraʒ
cōtritionē ⁊ ppoſitum ꝯfitēdi ⁊c. hoc facere et
pcipue ſi celebrās in ſigno vel xbo id iubeat ⁊
ſi miniſtrās nō fuit diſpoſitus poterit ⁊ dʒ hoc
ali⁹ diſpoſit⁹ facere etiā ſi ſit iuſſus neceſſitate

ad hoc cogēte. Meli⁹ ē ei id facere q̄ꝫ ꝙ enor-
mis irreuerētia fieret ſacro vtputa ꝙ canis vel
aliud aīal incipiat lābere vł deſup mīgere aut
ꝙ pedib⁹ ꝯculcet aut alia hmōi irreuerētia ab
hoīabilis ꝯtigat: ſi pterea ſanguis ceciderit in
trā vł ſup tabulā aut aliđ hmōi p⁹ actionē eo-
rū q̄ iā dicta ſūt radat loc⁹ quē tetigit ⁊ qđ ab
raſū fuerit ꝯburat ⁊ cinis intra altare vł ſacra-
riū recōdat: ſi aūt linthiū altaris vnū vel plā te
tigerit fiat poſt ſupradicta trina lotio illi⁹ vel
illoꝝ cū aqua mūda calice ſuppoſito vt illū aq̄
ablutiōis recipiat q̄ poſtea ſumat a celebrante
vł miniſtrāte: ſi aūt ꝓpt nauſeā ſumi nō poſſit
recōdat iuxta altare vł mittat ī piſcinā. Sic ēt
agēdū ē ſup veſtē ꝯſecratā ſi ſanguis ceciderit
vel illā tetigerit ſi xᵒ veſtē nō ꝯſecratā tetige
rit p⁹ trinā ablutionē factā reſcīdat illa ps ve-
ſtis ⁊ ī altari vel ī ſacrio cū reliqiis reponat vł
ꝯburat ſi ſacerdoti hoc magꝫ expediēs videat
⁊ cineres recōdāt vtā. Tutū ēt ē vt veſtꝫ illa ñ
aſſumat ī vſū pꝛorē ſꝫ vel veſtis cōſecrāda ex ea
fiat vł recōdat aut ꝯburat vtā. ſilr̄ mō agēdum
vr̄ ſi ſāguis tetigerit capillos vel barbā ſacdo-
tis. Fiēda ē ei ablutio vtē. ⁊ abraſio capilloꝝ
vł barbe ⁊ poſtea cōbuſtio vtā. ſi aūt tetigerit
caput vł faciē aut aliā ptē corpis nudā ſufficit
ꝙ diligēter ⁊ diſcrete lauet ⁊ fiat de ablutiōe.
Du. 8. vtā. Quid agēdū ſi ſanguis ex toto effundat.
Atē ꝙ nihil penit⁹ maneat ī calice qđ ſumi poſ
Solu. ſit. Si ū effuſo aliqd recolligi poſſit vel lābi āt
ſorberi aut ſuggi agēdū ē vt ī ſolutiōe pcedētꝫ
dubij tactū ē. Si aūt nullū iſtoꝝ fieri poſſit ne
ſacrm̄ maneat imꝑfectū pparādus ē calix de no

uo cũ vino ꝛ aq̄ et vlteriꝰ ꝓcedẽdũ ẽ ſicut ĩ caſu quo calix poſt ꝯſecratione̅ corpis vacuꝰ dep̄hendit vel inepto liquore preparatus: vt ſuperius artic.iiij.circa reſolutiones ſecundi ꝛ q̄rti dubiorum expreſſum eſt.

Arti.I. Reſoluẽs.vi.dubia q̄ circa ſanguinẽ poſt eius ſũptionẽ occurrũt. q̄d agẽduꝫ ſit ſi ſacerdos pꝰ ſumptionẽ ſanguinis dep̄hẽdat aliquã guttam adherere in orificio calicꝭ vel exteriꝰ ĩ pede aut

Solu. alia p̄te calicis. Si certꝰ ſit ꝙ gutta ſit ꝯſecrata:q2 vicꝫ ſcit ſe poſt p̄parationẽ calicis diligẽter ſe abſterſiſſe calicẽ tam exteriꝰ q̄ꝫ etiã interius ab illo loco vbi ſtat vinũ infuſum tunc dꝫ ſumere illã guttã ante ſumptionẽ ablutiõis. Si aũt ſit dubia an ſit cõſecrata ſumat ſub hac generalia intẽtione ꝛ ꝯditione ſi ſit cõſecrata. Si v̄o certꝰ ſit ꝙ nõ ſit cõſecrata ſumat cũ ablutiõe vel poſtea abſtergat ſi exteriꝰ adhereat. Quõ h̄eri poſſit ꝓbabilis certitudo in tali vel aliỹs caſibus ſimilibꝰ patebit ex ea ſequẽti ar. I.circa reſolutionẽ.xiiij.dubij.et ſequentiũ.

2 Quid agẽdũ ſi poſt ſumptionẽ ſãguinis dep̄hẽdat ſacerdos aliquã guttã vl' liquorẽ ſpeciei vini adherere caſule/ vel manipulo/ aut alteri

Solu. huiuſmodi. Si certus ſit de cõſecratione iſtius gutte vel liquoris lambat vel ſuggat ꝛ ꝓcedat vt ſupius in ſolutione ſeptimi dubij arti. precedẽtis dictum eſt. Si dubitet faciat hoc ſub conditione: vt circa p̄cedens dubiũ dictũ eſt. Si certus ſit ꝙ non ſit conſecratus ille liquor vel illa gutta tunc non eſt dubitãdũ de tali.

Dub.3. Utrũ ſtati pꝰ ſũptionẽ ſãguĩs debeat fieri ablutio digitoꝝ ſup calicẽ ex q̄ ei adhuc in calice re

manſit aliq̃ ſpẽs vini vt puta humoꝛ q̃dã ſiue hũiditas ſub qua ſanguis cõtinetur tales ſpecies ſi vinũ ſuperĩfundatur coꝛrũpeꝛ et ſic ibi deſinet eẽ ſãguis xp̃i q̄d igꝛ agẽdvt ſũi poſſit

Solutio abſqꝫ coꝛruptiõe. Circa hoc ſacramẽtũ de poſſibilib⁹ agendũ eſt ꝙ detẽti⁹ ꝓ maioꝛi reuerẽtia tãti ſacramẽti ꝯuenıẽti⁹ nõ eſt aũt poſſibile vt ſp̃es ſacramẽtales circa hui⁹ ſacramenti celebꝛationẽ diu manere poſſint ĩcoꝛrupte ĩmo nccẽ eſt vt cito coꝛrũpãꝛ. Cũ eı̃ poſt ſũptionẽ in ſtõachũ deſcẽdẽt nõ diu ꝑſiſtere pñt ĩcoꝛrupte nõ ſolũ ſuꝑ ſubſequentẽ debite ablutiõis ſũptionẽ: ſꝫ ⁊ ꝓpꝛ ꝑmixionẽ hũoꝝ ĩ ſtomacho ẽt ieiuno preexeũtiũ. Sic ẽt ĩ deſcenſu ad ſtomachũ ſi ſit in ꝑua aut modica q̃ꝫtitate coꝛrũpũtur ꝑ admixtionẽ hũoꝛis ſaliuaris. Et pari rõne etiã ĩ oꝛe p̄ſerti cũ p⁹ deſcẽſũ ſãguis adhuc remaneat ĩ ligua et oꝛe hũiditas ſacramẽtalis q̃ꝫ humoꝛ ſaliuaris q̄ maioꝛ eſt coꝛrũpit. Ab extra quoqꝫ hoc idẽ q̃ñqꝫ neceſſario ꝯtingit nã ſi poſt cautã etiã ſanguis ſũptionẽ non fiat abſterſio vel ablutio calicis nichilominus humiditas ĩ calice remanẽs ꝑ exallatiões ſiue circũſtãtẽ ac rẽ coꝛrũpeꝛ ⁊ deſinet ibi eſſe ſanguis. Idem etiã contingit circa exterioꝛẽ ſuꝑficiem calicis ĩ ea parte q̄ applicatũ fuit inferius labiũ ſacerdotis. Certũ ẽi eſt ꝙ labio illo humectato hũiditate ſacramentali etiaꝫ dicta pars calicis tacta humectatur ſic itaqꝫ caueri non põt q̄n ſpecies ille ſacramentales coꝛrumpãtur ⁊ deſinat ibi eſſe ſacramentũ abiciẽda ẽ igiꝛ penit⁹ oĩs ſcrupuloſitas vbi ineuitabilis occurrit neceſſitas cõuenientioꝛi tñ mõ et deſcẽtioꝛi vt dixim⁹ agẽdũ eſt. Et vbi occurrit

diffícultas ſēp accipiēdū eſt illō ꝙ mīn⁹ hʒ de
piculo. Nō aūt videt mod⁹ ꝯueniens ꝙ cū lin
gua exti⁹ vl' iferi⁹ lābat ⁊ ita hūiditas illa ſu
matur vl' abſtergat ṗcipue ꝓpter ſcādalū aſtā
tiū: neqꝫ faciliter hoc poſſet fieri quo ad hūi-
ditatē q̄ adheret fūdo calicis: ſic ēt n̄ ꝯueniēs
mod⁹ vt cū digi to hūiditas illa abſtergat opʒ
em̄ digitū poſtea abluere vel ſurgere ⁊ vtroqꝫ
mō ſpēs corrūperent ⁊ nō poſſent puenire ad
ſtomachū cū hoc etiā poſſet occurrere piculuʒ
ſi videlʒ hūiditas ſacramētalis ſubītraret īter
vnguē ⁊ cutē digiti vbi neqꝫ ablui neqꝫ exugi
faciliter poſſet: ⁊ hoc etiā poſſēt aſtātes atte-
diari ⁊ ſcādalizari ꝓpter multiplicē īmiſſionē
digiti ī calicē ⁊ alia hmōi. Cōueniēti⁹ ergo hoc
mō agēdū videt vt ſacerdos cū diligētia ⁊ cau
tela ſit prīo ſumat ſanguinē de calice vt nihil
āpli⁹ qd̄ p labia extrahi poſſit in eo remaneat
eleuando ſurſū vel erigēdo pedē ei⁹ ⁊ declinā
do ꝯcauū ipi⁹ ꝟſus faciē vel inter labia ſumē-
do ⁊ ſic tenēdo donec a fūdo calicis tota hūidi
tas q̄ definere poſſit defluat ad labium calicis
diligēter tñ cauēdo ne aliqd decidat ⁊ tñ ſūat
p attractiōeʒ ēt cū āhelitu ⁊ poſtqꝫ diligēt no
tauerit ꝙ nihil āpli⁹ deflere poſſit abluat pͥmo
calicē ne aliqd de ſanguīe adherēs remaneat
ī eo: ⁊ p⁹ ſūptionē illi⁹ ablutiōis abluat digi
tos ſup calicē vt ſic ⁊ hūiditas calicis ⁊ ſpēs
pāis ſi aliqd ď illa ī digitꝫ remāſerit totalr ab
luat deīde ſūat: nō ſit āt nimis pc⁹ ī vino cir
ca ablutiōeʒ ſʒ tm̄ capiat vt ⁊ os ⁊ labia q̄ ſpe
bus ſacralib⁹ ſint hūectata ſufficiēt ablui poſ
ſit ⁊ vt ēt p labia ſic abluata poſſit ablui exiē-

rior ps calicꝫ ſpeb⁹ ſacřalib⁹ ꝑius hũĕťacta val-
de aũt cauẽdũ ẽ ne ſacerdos ſit nimis ꝓlixus ĩ
victo mõ agẽdi vt nõ generet tediũ aſtãtib⁹ ne
ſit ẽtiã mõ agẽdi ſingularis ꝯ morẽ ꝛ ꝯſuetudi-
nẽ diocesis vľ religionis ſue vt aſtãtes nõ ſcan
dalizenť de ſua ſingularitate vľ de aliis ſacďoti
b⁹ q̄ illã ſingularitatẽ nõ obſeruãt ſuſpicantes
Du. 4. eos errare. Quid agẽdũ ſi ſacerdos p⁹ ſũptio
nẽ ſacri corpis vel ſanguĩs vrgeatur ſputo vel
Solo. tuſſiať ſcreatione. Añ ſũptionẽ ablutiõis nullo
mõ expuẽdũ ẽ vľ tuſſiendũ aut exſcreãdũ ne ſic
ſpẽs ſacřales ꝛ per ꝯſequẽs ſacřm eiiciãť: ſed
ſputũ vel qđ vrgeat ad tuſſim aut exſcreationẽ
retineať vel trãſglutiať. Si aũt ex nimia violẽ
tia hoc fieri nõ poſſet expuať vľ excutiať vel ex
ecreť in aliqđ vas aptũ vel in calicẽ ſi aliđ ha
beri nõ poſſit vel in pãniculũ mũdum. ꝛ poſtea
maſa illa ſi nõ appeãt aliq̄ ſpẽs ſacřales in ea
cõburatur ꝛ cineres reponãť in ſacrario. Verũ-
tñ ſi ſacerdos añ inceptionẽ miſſe ꝑſentiat ſi ali
qua tali paſſione violẽter moleſtari tuti⁹ ẽ vt a
celebratione abſtineat. ſi ꝟo poſt ſumptionem
debite ablutionis q̄ et os ꝛ labia ſint etiã ſuffi
cienter abluta vrgeať aliquo predictoꝝ ꝗuis
nõ ſit ampli⁹ periculũ: tñ ꝓpter reuerentiã ma
iorẽ ſacramẽti bonũ eſt vt abſtineat ꝗtum põt
quouſqꝫ aliũ potũ vel cibũ ſumpſerit: ſi tñ ni-
mis vrgeať eiiciat hmõi ſupfluitates ad aliquẽ
locũ vbi nõ cõculceť pedib⁹ vel hẽat ſecũ pãni(culũ in quẽ mittat.
5 Quid agẽdũ ſi poſt ſum
ptionẽ ſanguĩs patiať ſacerdos vomitũ vel ex
Solo. ĩfirmitate emittat ꝑ ſeceſſum. Sufficiẽter pꝫ ex
dictis ſi eñi ibi nõ poſſit id qđ ſumpſit apphẽ-

di ſpēs ſacmētales pāis ex q̄ ſpēs vini iā pmi
xte ſūt aliꝭs hūoribꝰ vt neqꝫ poſſit diſcerni qꝛ
fortaſſis corrupte īuoluēda ē illa materia l ſtu
pa vel pānoꝛ ⁊ ꝯburēda ⁊ cineres reſuādi vt s̄

Dubiū Quid agēdū ſi ſacdos poſt ſūptionē ſanguis
dep̄hēdat venenū aut aīal venenoſum fuiſſe in
calice et illud ſe ſūpſiſſe an. ſ. liceat ea remouē

Solutio Si p vomitū poſſit ſe liberari ⁊ pīti ſi medicꝰ
ꝯſulat lꝫ ei euomere hoc tñ caute fieri dꝫ ī ali-
qđ vas mūdū et ſi aliq̄ ſpes ſacramētales ibi
appareāt recoligenꝶ ⁊ in ſacrario reſeruentur
reliq̄ vo maſia ꝯburāꝶ ⁊ cineres ſimilr reſuēꝶ.

Capitulum. viii. de

dubiꝭs q̄ circa debitā formā ꝯſecratōis iſtiꝰ ſa
cramenti occurrūt duos cōplectens articulos.

Arti. i. Reſoluens. xvi. dubia circa formā conſecratio
nis panis occurrentia.

1 Que ſit ſufficiēs debita forma ꝯſectiōis pāis

Solutio Forma eſt iſta. Hoc eſt enim corpus meum.

2 Utrū hec cōiunctio eñi ſit de ſubſtantia forme
⁊ de neceſſitate etiam proferenda.

Solutio Nō eſt de ſubſtantia forme neqꝫ de neceſſitate
conſecrationis ſacramneti: nō tñ debet ſciēter
omitti alioquin grauiter peccaret.

Dubiū. vtꝝ ſacerdos ſi omiſſis oībꝰ aliꝭs q̄ ī miſſa di
ci ſolēt dicēt ſolū p̄dicta vba ſr̄ panē aptū ꝯſe

Solutio Si ea diceret ſub ītētōe ꝯſecrādi tūc (craret.
ꝯſecraret ſꝫ grauiꝶ peccaret faciēs ꝯtrā ⁊ ꝯ or
dīationē ecclīe vn̄ ī nullo caſu hoc faciēdū eſt.

4 Utrum ſacerdos conſecraret ſi predicta ver-
ba vl̄ aliqua eorum mutaret q̄ꝫtum ad ydioma
proferendo: ſcilicet in alio ydiomate.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Solu. Si per hoc intenderet inducem heresim vel er
rorem in ecclesiã et formam eccl̃ie abijcere tan-
꜡ inutilẽ in efficacẽ ⁊ suã ĩtroducere quasi ma
gis efficientẽ ⁊ efficatiorẽ nõ cõsecraret q2 defi
ceret in intẽtione reqͥsita ad ꝯsecrãdũ. Si vero
nullo p̃dictos intẽderet: ſ3 ꝯsecrare sc̃dm inten
tionẽ eccl̃ie tũc cõsecraret ſ3 grauiter peccaret
ritũ et eccl̃ie institutionẽ non obseruans.

5 Utrũ sacerdos si addat aliqua alia v̾ba ad pre
dictam formam consecret.

Solo. Si ꝑ talẽ additionẽ muteť significatio v̾borũ
vel sensus oȓonis ita ꝙ distrahãť a ꝓpa signi-
ficatiõe vel sensu nõ fit ꝯsecratio si v̾o maneãt
significatio ⁊ sensus fit ꝯsecratio ſ3 sciẽter sic fa
ciẽs grauiter peccat rõe q̃ supra: si tñ interpo-
nerenť multa v̾ba imꝑtinẽtia ꝑ q̃ soluereť con
tinuitas orationis non fieret consecratio.

6 Utrũ sacerdos subtrahẽs vel diminuens aliq̃d
de predicta forma consecret.

Si subtrahatur aliqđ quattuor verboꝝ q̃ sunt
de substãtia forme nõ fit ꝯsecratio: si v̾o subtra
hatur vel omittať aliqua sillaba vel lr̃a ex cuiꝰ
subtractiõe nõ ĩpediť significatio vel sensus si-
cut põt ꝯtigere ĩ vltima sillaba vel lr̃a dictiõis
tũc cõsecratur. Diligẽter tñ est cauendũ ne fiat
si autez formidetur ꝙ impedita sit significatio
vł sensus tutius est vt for̃a a p̃ncipio repetatur

7 Utrũ icõgrue ꝓferens v̾ba ꝯsecratiõis ex impꝛi
tia lingue vel in aduertẽtia vel alio hmõi ꝯse.

Solo. Si ex hmõi ĩ cõgruitate nõ impediať significa
tio v̾boꝝ vł sensus oȓois q̃n verꝰ sensus forme
ꝯsecratiõis capiať fiat ꝯsecratio: sciẽter tñ hoc
faciẽs grauiter peccat ratione superiꝰ expressa

Dub.8 Utrũ ſacerdos faciens tranſpoſitionẽ verbo-
rum conſecrationis conſecret.

Solu. Sola trãſpõ verboꝝ nõ impedit cõſecrationẽ
ſꝫ tñ fieri nõ dꝫ ſi aũt cũ hoc variaretᷣ ſenſꝰ tũc
nõ fieret ꝯſecratio vt ĩterrogatiue diceretur eſt
hoc corpꝰ meũ. Aduertendũ tñ circa dictas va
riatiões vbi dictũ eſt ꝙ nõ ĩpediũt ꝯſecratõeꝫ
hoc verũ eſſe niſi qs ꝑ eas ĩtẽderet ĩducere he-
reſim vel errorẽ ꝓut tactũ ẽ ĩ ſolutiõe. 4. dubij

Dub. 9. Utrũ ſacerdos faciẽs ĩteruallũ (precedẽtis
in prolatione verborum conſecret.

Solu. Si paruũ faciat interuallũ vtputa ſi ſpuat vel
ſcreat vel aliud hmõi faciat: nõ ĩpeditᷣ ꝯſecra-
tio ſi vero magnũ faciat ĩteruallũ vt ſi poſtq̃ di
xit hoc eſt dormiat vel aliud faciat ꝑ quod cõti
nuatio oronis ſoluatur nõ cõſecrat.

10. Quid agendũ ſi ſacerdos nõ recolat ſe dixiſ-
ſe verba ꝯſecrationis vel alia q̃ in celebratione
huius ſacramenti dici debent.

Solu. Si certꝰ ſit ſe omiſiſſe aliquid eoꝝ q̃ ſũt de ne
ceſſitate ꝯſecrationis reicipere dꝫ a forã cõſe/
crationis ⁊ cetera ꝑ ordinẽ reitarare/ne mutetᷣ or
do ſacrificij. ſi vero ꝓbabiliter ei ꝯſtet ſi aliq̃d omi
ſiſſe. qḋ nõ eſt de neceſſitate ſacramẽti vel ꝯſe-
cratiõis ꝓcedat vlteriꝰ ſine repetiõe ſi aũt nul
lũ iſtoꝝ ſit: ſꝫ ſolũ nõ recolat ſe dixiſſe nõ dꝫ ex
hoc mẽte ꝑturbari ſꝫ vlteriꝰ ꝓcedere nõ eñ q̃
multa dixit ſꝑ recollit oĩm q̃ dixerat. Et ĩ mul
tũ aſſuetis ſepiꝰ nõ deliberatur: ideo minus re (colũtur.

11 Utrum ſacerdos ꝑ ꝓdictã formam
poſſit conſecrare panem abſentem.

Nõ põt. Ex quo eñ forma ſe ꝯtinet ꝓnomen
demonſtratiuũ reqrit pñtia materie ꝯſecrãde

Dub. 12. Utrū p p̄dictā formā ſacerdos poſſit ꝯſecrare panē p̄ſentē in quacūq; q̄ntitate fuerit.

Solu. Pōt ſ; nō dʒ ī maiori q̄ntitate ꝯſecrare q̄ꝫ neceſſariū ſibi videt̄ pro cōmunione fidelium.

Dub. 13 Utrū ſacerdos v̄ba cōſecratiōis ꝓferēdo conſecret omnē panē pn̄tē in altari: ſiue ſit extra pixidē vel reſeruaculū hoſtiarū ſiue intra.

Solu. Sacerdos p illa v̄ba nullū panē etiā pn̄te; cōſecrat niſi ſup quē fert̄ intētio ei⁹ ꝯſecrandi et oēm talē etiā ꝯſecrat. Uñ et oīs ali⁹ panis quē nō tendebat conſecrare nō eſt cōſecratus.

dub. 14. Utꝝ ſacerdos apponēs plures hoſtias ꝓ populo cōmunicādo cōſecrādas ⁊ ī ip̄a ꝓlatōe v̄boꝝ non dirigēs intētionē actualr̄ ad oēs ſed ſolū ad illā quā ī manu tenet oēs conſecret.

Solu. Si h̄eat ītentionē virtualē ad cōſecrādū oēs l; nō h̄eat actualē oēs cōſecrat. De hec ītentione dictū eſt ſup̱ius. ca. 2. articulo ī ſolutione. iij. dub ij. Si aūt ī cōſecratione illi⁹ hoſtie quā manu tenet oēs alias ītendat excludere tunc nullam aliam cōſecrat. Sed ſolum iſtā quam conſecrare intendebat.

dubi. 15. Quid ſi ſacerdos intēdat cōſecrare centū hoſtias ſiue p̱ticulas tot h̄n̄s cōmunicādos ⁊ appoſite ſint plures vel pauciores q̄ꝫ centū vtrū facta cōſecratione oēs ſūt conſecrate vel ſolu; alique aut nulle.

Solu. Si exp̄ſſe ⁊ diſtincte ītendat ſolū cētū ꝯſecrare cū excluſione pluriū ⁊ paucioꝝ: tūc nulla ꝯſecrat̄: ſi h̄eat intētionē ad ꝯſecrandum oīes illas nūeratas vel ī locū ꝯſecrādaꝝ poſitas lic; erratū ſit ī nūero tñ oīes cōſecrāt̄ vnde cautū

eſt vt ſacerdos plures hoſtias cõſecraturꝰ oẽs
ſiĉr añ oculos ponat: ⁊ītẽtiõẽʒ nūq̄ʒ dirigat ad
nūerū ītendẽdo tot vel tot ꝯſecrare ſʒ ad om̄s
Dub.15. ſiĉr poſitas. Quid ſi multe ſint hoſtie apposi-
te etiã ſiĉr vtputa cẽtū vel plures ⁊ ſacerdos ī
tẽdat ſolū decẽ ꝯſecrare ex illis vtꝝ alīq̄ ⁊ que
ſint cõſecrate pꝰ ꝓlationẽ verboꝝ cõſecratõis
Solo. ſi determinate ⁊ diſticte notet ⁊ diſcernat illas
ex qua ꝯſecrare intẽdit tūc illas ſolas ꝯſecrat
ſi xͦo cõfuſe ⁊ īdiſticte ītendat cõſecrare decet
illas nõ notãdo ⁊ diſcernẽdo: tūc nullã ꝯſecrat
Arti. Reſoluẽs.3.du. q̄ īcidūt circa foꝛ͞aʒ ꝯſecra. vini
1 que ſit ſufficiẽs ⁊ debita foꝛ͞a cõſecratiõis vini
Solo. Forma eſt iſta. Hic ē eñ calix ſãguīs mei noui
et eterni teſtamenti myſteriū fidei q̄ ꝓ vobis ⁊
ꝓ multis effūdetur ī remiſſionem peccatoꝛum.
Dubi.2. Utrū oīa verba ꝑdicta ſint de ſubſtãtia foꝛme
et neceſſario pꝛoferenda.
Solu. ſicut hec cõiūctio. Eñ nõ eſt de ſubſtãtia cõſe-
crationis panis ita nõ eſt de ſubſtantia foꝛme
cõſecrationis vini non dʒ tñ ſcienter omitti:
Dubi.3. quid ſignificat hec dictio calix ī ꝑdicta foꝛma
Solu. ſignificat liquoꝛẽ vel ſãguinẽ in calice. Acci-
pitur eñ figurate in continens pꝛo contento.
¶ Pꝛo ſolutiõe alioꝛū dubioꝝ q̄ circa ꝑdictã
foꝛmã occurrere pñt notãda ſūt ea q̄ circa ꝑce-
dentem articulum de foꝛma conſecrationis pa
nis dicta ſunt. Conſimilia eñ dubia circa hãc
foꝛmam conſecrationis vini occurrere poſſunt
et pari foꝛme hunc etiam ſolutiones.

Capitulū.ix. de intẽtiõe

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ą creatõe eoꝝ q̄ ī miſſa dñr vt icludēs articłos
Arti. 1. premittens diuiſionem totius miſſe in partes
ſuas principales.

Prima premittitur p̄paratio ad digne
perficiendum ea que agenda ſunt.

tota miſ Secūda oblatio cōſecranda.
ſa diuidi Tertia fit ꝯſectū eoꝝ q̄ ſūt oblata
tur in. v. Quarta ſumptio cōſecrata
ptes. In quinta: redditur gr̄arū actio ꝓ ſū
. ptorium perceptione.

Prima Introitu miſſe canticum offertorij
Secūda pars ī Cātico offertorij ante prefationem.
Tertia cipit ab Prefatione ⁊ finitur orōnem dñicam
Quarta Oratione dñica antipho. con.
Quinta Antipho. ⁊ q̄ vocať in ꝯcluſione toti⁹
Poſt cōmunio. miſſe

Arti. 2. Primā partē ſubdiuidēs intētionē q3 ac rōez
ſingulorum que in ea dicuntur exponens.

Deuotionem
prima affect⁹ Humiliationem
q̄drupłr ſc3 p Rectam intentionem
Gratie conſecrationem

Prima Deuotio excitať Laudis ſubiun= Introitu
ps ſubdi Humiliatio declarať Miſerie gētiū Kyriel.
uiditur in Recta intētio ex Celeſtis glorie Gloria in
duas pti plicatur concentuu In excelſis
culas: p̄pa Gr̄e cōſecu= Orōnis ſuffra= Collecta
tur nēpe tio poſtulāť gium

Doctrinā ꝓphetarū ꝓpheta et
Diſpo. et apoſtoloꝝ vel epiſtola
Scđa intel ſeſitie p vite ꝓfectu3 in Graduali
lectus du Spiritale gaudium Alleluya
pliciter ſc3 Cordialē luctū Tractu.

nonum

Euāgelicā lectionē in Euāgelio
Perfecte p catholice fidei pro Symbolo
testationem

Arti.3. Subdiuidēs ſecūdū partē cū declaratiōe intē
tionis atqꝫ rationis eorū que dicūtur in ipſa

i Premittiṫ offe cātico offerṫ
Scda ps rētiū cū lau
ī tres pti ij De exultatio ſpū hūilitatis
cl'as ſubdi iij Exprimantur ipa in his verbis
uiditur. in oblatio ſuſcipe ſācta
petiṫ oblatōis orone ſecreta
Acceptio

Et qꝛ iſta exigūt erectionē mentis ad deū. Ideo ſin
gulis p̄mittiṫ. Dn̄s vobiſcū. Loco cuius cū oratio
ſecereta dicēda eſt. predicitur. Orate fratres. ꝛc.

Arti.4. Tertiam partem ſubdiuidens et explicans in
tentionem ac rationem illorum que in ea dicuntur.

prīo cōcluſio orōnis per. o. ſ.
prīma premittitur ſecrete expreſſe pronunciatur
p excitatiōez po ſcdo a ſacerdote Dn̄s vobiſcum
puli ad deuotio populis ſuluatur
nem. p̄patio. Tertio pp'ls ad ere- ibi ſurſū cor.
in qua ctionē mētis incitatur
Quarto. ad grās agē Grās a.
das exhortatur
Quīto grārū actionis vere di.
tertia debitū demonſtratur
ps ſub ſcda ſubiūi Diuinitatē angel. ſanct᷒. ſ.
diuitur i giṫ deuota xpi dum conꝛinitur cum
v. pticu laudatio Humanitatem puris. bn̄.
las in quo ad eius donum
Oblationem mun᷒ ibi. Te igiṫ
que dicitur ſacrificium

Tertia petitur ꝯſecrande materie benedictio ⁊ acceptatio vbi

Primo generali' ꝑmittit̄ qd petat̄ q̄tum ad

Offerentes ⁊ eos ꝑ impr̄imis quib⁹ offert̄ quoꝝ ibi ſalus poſtulat̄. ꝑ eccle.

Eos quorū patrocinium imploratur in quorum etiam reuerētiam offertur. ibi. Communi.

Scd̄o ſpāl'r ⁊ expreſſe ꝯcludit̄ qd ꝑ oblationē hoſtie impetrādū: poſtuletur. ibi Hanc igitur.

In quarta pagit̄ ꝯſecra. vbi

Prio effect⁹ cōſecrationis. ibi Quā oblatio.

Scd̄o ipſa ꝯſecratio ꝯſumat̄ q̄tū ad

Corpus xp̄i ibi Qui ꝑdie

ſanguinē Simi mō.

Tertio rei ꝯmēorat⁹ explicat̄. ibi Vn̄ ⁊ me.

In quinta exprimit̄ vtut' cōſecrati ſacramenti poſtulatio vbi

prio ꝑmittit̄ vbi petit̄ qd petat̄ quo ad

Primo acceptari. Supra que

Gratiam ſacramentorum ibi.

Scd̄o da. Supplices gratie donum.

Mortuis Memento etiam.

Gloria. ꝑ ibi

Viuis Nobis quoq̄.

Scd̄o petitio finit̄ ⁊ inducit̄ mediator ꝑ que petita obtinē ſperāt̄ cū ꝯcludit̄. ꝑ xp̄z dn̄z nr̄z

Tertio totus canon ꝯcludit̄ et oia circa ꝑfectionē huius ſacramēti pacta in chriſtū patris filiū reducuntur.

Per quē. ⁊c.

Primo ea que ſunt ſacramenti. ibi.

Scd̄o ex parte perſonarū. In ſacramento operantium. Per ipm.

Ar. 5. Et ſubdiuidens quartā ptē cū expōne intentionis et rōnis ſingulorum que in ipſa dicuntur.

Orationem Exoratio Oremus.
cōem.ſ.dñi pmittit preſumptio.ibi
Cōis eam excuſatio prece.
vbi q̄ fit p Ponit celeſtis panis poſtu-
latio.ibi Panē nr̄m q̄ti.rc.
pria pre depcationē ſacdotꝫ puatā ibi.ſꝫ li.n.
pōit ad pacis cōcu ſacerdote poplo pax dñi
Quarta ſūptionē piſcentiā optatur. ibi.
ps ſubdi ſacri ppa que a pplo poſtulat agn⁹ dei.
vidit in ratio. In miſſis tñ defūctoꝝ vbi ſacrifi-
duas pti ciū nō pro pace pñti ſed futura re
culas In qem offertur pax non poſtulatur.
ſpecialis q̄ fit p priuatā orōnē ſacerdotis vt cū
dicit. Dñe ieſu xp̄e fili dei viui rc. vel aliquā ali
am addit. Nā diuerſi diuerſitas vel p ſua deuo-
tione vel pro locorum conſuetudine addunt.
ſacerdote q̄ poſt puatā orōnem
In ſcōa ſub ſacrm ſumit ad qd dꝫ eſſe diſpo-
iūgit ſacramē ſitus modo ſupius.ca.vi.arti.
ti ſumptio ab expoſito illis qb⁹ p ſacerdotē pē
Cōmuniter etiā cōſueuerūt celebran- (ſatur.
tes poſt ſacramētoꝝ pceptionē quaſdam priua-
tas orōnes dicere pro gratiarum actione.
Corpus dñi nr̄i ieſu xp̄i.rc.pro vt eos
vt qdā dicūt qd ore ſumpſim⁹.rc. deuotio vel
quaſdam alias ſpeciales conſuetudo.
orationes prouocat.
quid diſcretioni vniuſcuiuſq relinquitur. Uerūtamen
melius videt vt nichil vocaľr proferat pter ea que in li
bro miſſali continētur ſcdm q dictū eſt ſupi⁹ ca.vi.ar.
ij. in reſolutiōe. ij. dubij ne p hmōi vba pmiſceant di-
ſcōtinent interrūpant ea q̄ ex eſtimatiōe vľ ꝯſuetudie

eccl'ie dicēda ⁊ ꝓferēda ſūt/ſꝫ vt ibidē tactū ē ſi qͥs hēat affectū ad aliq̄ alia dicēda. dicat in corde ꝑ cogitationē ⁊ deuotā meditationē ſic ei ⁊ talis ꝑmixtio īterruptio ⁊ diſcōueniatio vitabit ⁊ affect⁹ deſiderio ſuo nō fruſtrabit.

Arti.6. Quintā ꝑtē ſubdiuidens intentioniſqꝫ ac rationis illoꝝ que in ea dicunt explanans.

Quinta ps ſubdiuiditur tres ꝑticulas In	prima fit accepti bñficij cōmēoratio	Antiphonā poſt cōmunionē: que cū quadā leticia canitur.
	ſecunda reddit pro īpercepto beneficio gratiarum actio	orationem ſacerdotis que complēda dicitur.
	Tertia ꝯcludit totius miſſe cōſūmatio ꝑ hec.	
verba	Ite miſſa eſt	Gratias agēs Rñ. Deo gratias
	Bñdicam⁹ domino Ubi chor⁹ vel miniſter	
	Requieſcant in pace	Defunctis requiem optans. amen.

Capitulum.x.de rōne

et ſignificatione eoꝝ que in miſſa ⁊ circa eam agunt cū breui epilogo ⁊ comcluſione totius operis.x.articulos cōprehendens.

Arti.1. Enumerās ea q̄ in miſſa ⁊ circa ipſam agunt

In miſſa precipue ſolenni atqꝫ circa eam decē gñalia principaliter occurrunt ꝑ agenda.

1 Lotio
2 Thurificatio.
3 Altaris oſculatio
4 Sacerdotalis verſio et populi ꝑ eū ſalutatio.
5 Geſtus variatio
6 Multiplex per cruces ſignatio.
7 Hoſtie fracatio.

8 Partis hostie ī calicē missio

9 Osculi pacis traditio.

10 Uini nō cōsecrati sumptio.

Arti.2. Exponēs rationē atq3 significationē principa lis qđ circa missā ⁊ in ipa occurrit pagendū.

Lotio manuū ad ante missam fit

1 Tractandū reuerenter ipm sacramētū pciosa ei tractare nō cōsueuerūt hoies nisi manib⁹ prius lotis. Uñ indecens esset q ad tam pciosum ⁊ tam nobile sacramētū tractandū qs accederet manibus que de facili inquinātur illotis

2 Incitandū celebrātē ad deuotionē ⁊ internā purificationē quam intendere debet.

3 Insignādū q oblatur⁹ ⁊ ɔsecratur⁹ hostiā lacrimis cōpūctionis lauare dz ꝑus ɔscientiā.

4 Significādū illā interiorem mūdificationē. Uñ sacer dyonisius dicit q extremitatū ablutio significat ablutionē etiā a minimis peccatis: hoc nāq3 etiam representat ablutio sacerdotum in veteri testamento.

Ante oblationez vel consecrationē ad ampliorem.

Reuerentiā sacris exibēdā cum iam offerri ⁊ consecrari debent.
Deuotionē ⁊ puritatē incitādā
Emūdationē a pctis significādā

Lotio digitorū in missa fiet

sacri reuerētiā ne post tātū sacri cōtactū: digitis non ablutis statim alia nō sacrata tāgā piculi cautela vt si aliqd desup

Poſt ſacra mēti ſūptio nē propter

ſpecieb⁹ ſacmētalib⁹ remāſerit ad herēs digitis p ablutionē tollatur Mūditie retinentiam. Si cū hec ablutio vt ſacerdos qui per ſacramēti perceptionez preſumitur eſſe mundatus poſt celebrationē mundiciam retineat et a recidua inquinatione ſibi caueat.

Arti.3. Rationē ꝛ ſignificationē ſecundi principalis quod circa miſſam et in ea agitur declarans.

1 Sacramēti reuerētia vt.ſ. per thuris bonum odorē expellatur ſi q̄d mali odoris ibi fuerit quod horrorē ꝓuocare poſſet.

2 Diabolice malignitatis repulſam nevidelicet ille malignus aliquid cōtra ſacrificium vel celebrantem machinari vel facere poſſit.

Thurifica tio añ ꝓpt miſſam et in ea fit

Huiuſmodi enim fumo omne genus demomorum exturitur.

3 Deuotionem et orationem celebrātis ac aſſiſtētium ſignificandam que per ipſos ad deum dirigitur.

1 Effectum gratie repreſentandum que ſicut bono odore xp̄s repletus fuit. 3

Arti.4. Explicans rationem et ſignificationem tertij principalis quod circa miſſam ꝛ in ipſa agitur.

1 Sacramenti conſecrandi tractandi ꝛ ſumendi reuerentiam.

altaris oſ.2. culatio añ. 3. miſſam ꝛ in ipſa fit 4.

Celebrantis amorem erga xp̄m excitandum ad dilectionem inter ſponſum ꝛ eccleſiam ſponſam repreſentandam.

Deteſtabilē iudei ꝓditoris oſculationez

ſignificandā pſertim quo ad oſcalationem que
ſit poſt ſacramenti eleuationem cum dicitur
Et hac altaris participationem r. ⁊c.

Arti. 4 Quarti principalis quod in ipſa agitur ratio
ne ſignificationem qꝫ exponens.

Verſio quintuplex quintuplicem magnifeſta
tionē xp̄i i die reſurrectiōis ſue facta repn̄tat

Sacerdotis ad populū ſalutatio que ſit
Septē vicibꝰ/ qnquies videlꝫ cū ſe
xtit ad populū ⁊ bis cū ſe nō xtit
vt cū dicit in pfatiōe Dn̄s vobiſcū
Et poſt hoſtie fractionē. Pax dn̄i
ſit ſemper vobiſcū/ ſeptiformē ſpi
ritusſancti gratiam ſignificat.

Arti. 5. Explanās rationem ac ſignificationem quin-
ti principalis quod in miſſa agitur.

Geſtus pricipalis variatio ē ſex. 4. tuplex. — qui ſignat

1	Brachiorum extenſio.	Extentionem bra-chiorꝫ xp̄i in cruce
2	Eleuatio	Directionem ora-tionis ad deum.
3	Coniunctio Manum	Cōiūctionē cordis cum ore oris cum ope fidei cum opi-bus caritatis.
4.	Cancellario	Crucifixionē ſiue affixiōeꝫ xp̄i ī cruce
5	Digitorꝫ. ſ. polli-tis cum indice copulatio q̄ ſit	Propt ſac̄mēti re uerētiā ⁊ pitculi cau tellā ne ſi aliq̄ pti-cula digitis adhe-ſerit diſperdatur. Ad ſignificādū co pl'ationē capitꝫ cū

Repreſentādum humilitatē et obedientiam xp̄i ex quibus paſſionem ſuſcepit

6 Corporis īcli natio q̄ fit ad — Iucitādū celebrātē et aſtātes

Arti.7 Rationē ꝛ ſignificationē declarans ſexti principalis nulla igitur

Multiplex ſignatio per cruces fit ad repñtandum modum ꝛ ordinē dominice paſſionis. Et qꝛ illa paſſio quibuſdam gradibus fuit peracta. Quedam ei paſſiōis ptes crucifixionem preceſſerunt: ꝛ q̄dam in cruce cōſummate ſunt. Ideo etiam q̄dam cruces ſunt ad repreſentāduz ea que paſſus eſt dn̄s ante crucifixionem vt ille q̄ fiunt an̄ crucifixionem. Quedaz vero ſunt ad repreſentandum ea que in cruce vel poſt crucem facta ſunt ſicut ille fiunt poſt conſecrationem

Cruce
- 1 triplici illis verbis — Hec dona / Hec munera / Hec ſcā ſa. ad repñtandū: — Traditionez xp̄i factam a deo pſi inda iudeis
- 2 Triplici ſub illis verbis — Benedictam / Aſcriptam / Ratam — Venditionez perfectā a ſacerdotibus ſcribis: phariſeis vł vēditionis preciū ſcz xxx. denarioꝝ

Perficiꝉ autē iſta ſignatio x. vices — Ubi addiꝉ duplex crux ſub per illis verbis — Corpꝰ ad repñ tandum / Sanguis xp̄m venditum — Iudā vēditorē

3 Unica in Cruce ꝯſecratōe — Corporis / Sāguis ſub illo vbo — Benedixit / bn̄dixit

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Preſignationē paſſiōis xp̄i Panis
Ad repñ factā in cena p̄ hui⁹ ſacramēti
tandū inſtitutionem ſub ſpecie Uini
vel paſſionem. Corpore
chriſti/in Anima
Hoſtiam puram
5 Cruce q̄ntuplici Hoſtiā ſāctā Ad repñtādum
ſub illis v̄bis hoſtiā imaculatā q̄n q̄ plagas
Panē ſctm̄. v. e. ſic vulnera q̄nq̄
Calicē ſa. ꝑpe. p̄ncipalia corpis xp̄i.
Corpus
6 Triplici ſub illis verbis Et ſangui. ſup̄.
Cū benedictiōe.
Corporis xp̄i expſſionē
Ad repſentādū Sanguinis effuſionem
Paſſionis fructum
Sanctificas
7 Triplici ſub illis verbis Uiuificas
Benedicis.
Ad repñtandū Perſecutoribus
triplicē xp̄i orō Liberatione a morte.
nē i cruce. ſ. p Adeptione glorie
8 Cruce triplici per ip̄m Ad repñtandū tres ho-
ſub illis verbis ⁊ cū ipō ras q̄b⁹ xp̄s pependit.
⁊ in ipō cruce q2 ab hora ſexta
vſq̄ ad nonam.
9 Duplici ſub Deo patri omnipotenti
illis v̄bis re In vnitate ſpūſſancti. Ad ſe-
p̄ſentandum paratione aīe a corpore.
Pax dn̄i Ad repñtādā xp̄i
Triplici ſub illis v̄bis ſit ſemp̄ reſurrectionē tertia
vobiſcū. die factam.
Arti. 8. Exponēs rōnē ac ſignificationē ſeptim i p̄nci.

Obſeruãdũ formã quã xp̃s circa ꝯfectionē hui⁹ ſacramēti tenuit ipſe enim panem fregit.

hoſtie fractio fit ad repũtandũ

Paſſionē xp̃i in qua corpus eius vulnerationib⁹ fractum. ſ[...]e diuiſum fuit.

[...]iſtictiōez corpis xp̄i myſtici et ſcd̃m diuerſos ſtatus eius.

Arti. 9. Rōez ⁊ ſignificationē octaui p̃cipalis declarantur.

Circa miſſionē ptis hoſtie i calicem: aduertendũ q̧ hoſtia frangit̃ p̃io in duas meditates ad deſignãdũ duplicē ſtatũ p̄deſtinatoꝝ. ſ. eoꝝ q̄ ſũt In eterna gloria In tpali miſeria

Iſta nãq̧ medietas q̄ ex manu dextera ſr patenã indiuiſa collocat̃ ſignat p̄deſtiatos q̄ iam adepti ſũt beatitudinē q̄ per dexterã intelligitur.

Alia vero medietas qui in ſiniſtra cõtinet̃ diuidit̃ reduas partes quarum

Una meditati ſup patenã collocatis coniũgit̃ ⁊ ſignat illos qui ſũt in purgatorio q̄ quidē lʒ btĩtudinez nōdũ hēant ſũt tñ certi de ea.

Altera que poſt hanc diuiſionem in dextra tenetur mittit̃ in calicē: et ſignificat p̄deſtinatos adhuc in hoc ſeculo viuētes q̄ q̄uis de btĩtudīe habēda certi nō ſint: illã tñ ꝟtute paſſionis ⁊ ſãguis xp̄i ꝯſequent̃: ſed per multas tribulationes que per calicem ſignificat.

Arti. 10 Aſſignãs rōnē ⁊ ſignificatiōez noni p̃cipalis

Poſtq̄ ſacerdos dixit. Agn⁹ dei. ⁊c. oſculat̃ librũ vel altare vel aliud ſcd̃m ꝯſuetudinē loci. Et deĩn miſtrũ vl' ymaginē vel tabulã p eũdē ſibi porrectã q̄ vlteri⁹ exhibet̃ aſtãtib⁹ oſculãda. Primo ideo vt

celebrāš nō ſolū cū deo pacē:ſʒ cū ꝓximo ſe habere proteſtet Scdo ideo vt alij oſculātes ꝯfiteātur ſe eſſe coniunctos in vnitate fidei ꝑ xp̄m in ara crucis immolatū.

Ar.11. Rōeʒ ac ſignificatōeʒ decimi pꝛīcipalis exponēs Poſt cōionē et calicis ac digitoꝝ cū vino ablutionem ſumit illud vinū. Primo ideo vt reliquie ſpecierū ſacramētaliū ſi in oꝛe remāſerint cū illo tranſglutiantur. Secundo vt per hoc ſignificentur ꝙ ſacerdos deinceps manere debeat mundus et ſeruare ſapoꝛem ac odoꝛem vini

Compunctionis et triſticie	Corde
Gratiaꝝ actionisꝛ leticie	In oꝛe
Recte cōuerſationisꝛ iuſticie	Uita et opere.

Arti.12. Supiꝰ determinata breuiter epilogās et hoc opꝰ cōcludens. Ea q̄ circa officiū miſſe quo ad miniſtrū celebꝛandi locū tēpus ac cetera in ſummario huiꝰ operis annotata dubitationeʒ ingerere poſſunt ſub cōpendio ſufficienter reſoluta putamus. Nam ſi aliqua alia occurrant ex his que diffinita ſunt: diligenter cōſideratis de facili ſolui poſſunt. Solicite preterea curet ille ꝑ cuius negligentiā defectus aut erroꝛ aliquis cōmiſſus fuerit vt debitā ſuper illo penitentiā agat. Et qꝛ iuxta ſacroꝝ canonū cōſtitutiones quidā defectus ſpecialem ex ſe exigūt ſatiſfactionē tutū eſt vt in caſibꝰ difficilibꝰ pꝛelatus ſuperioꝛ conſulatur cui tales ſunt reſeruandi. Nō lateat deniqꝫ lectoꝛem doctoꝛes diuerſos circa quedam in ſuperioꝛibꝰ determinata nō vniformiter:ſed ſepius cōtrarie ſententie:vnde fieri non potuit vt ſinguloꝛum ſententias imitaretur. Sed hoc nobis ſuffeciſſe videtur:vt omni affectu ad oppinantes ſecluſo id quod nobis veriꝰ aut magis cōgruū vel tutiꝰ viſum eſt diffinire videmus. Ad gloꝛiā ieſu xp̄i q̄ cū patre ꝛ ſpū ſctō viuit et regnat in ſecula ſeculoꝛum benedictus. Amen.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Finit reſolutoriuz dubiorum. Impreſſum pariſius per Thomā Kees almanie nationis. cōmorāti in vico tendens ad cenobiū carmelitarū. in domo rubea ſic nūcupata. Anno domini. M. CCCCC. xiij. menſis Junij.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf